

JAARVERSLAG 2025

Bureau Secretariaatvoering
SER • ROA • GOA

Sociaal-economisch overleg en georganiseerd
overleg in ambtenarenzaken

CURAÇAO

INHOUD

Voorwoord	3
Deel I · Sociaal-Economische Raad	5
Over de SER	6
Vergaderingen en advisering	9
Inhoudelijke toelichting SER-adviezen 2025	11
Conferenties en symposia	23
Regionale en internationale relaties	26
Samenstelling van de SER	42
Deel II · Georganiseerd Overleg in Ambtenarenzaken	44
Het CGOA in 2025	45
Vergaderfrequentie	51
Samenstelling van het CGOA	
Financiën Bureau Secretariaatvoering	54
Bijlagen	57

Voorwoord

Groei die draagt: brede welvaart voor Curaçao

Economische groei is pas vooruitgang wanneer zij mensen bereikt: wanneer zij zich vertaalt in bestaanszekerheid, fatsoenlijk werk, productieve ondernemingen, toegankelijke publieke voorzieningen en vertrouwen in de toekomst. Dat is de centrale beleidsvraag die 2025 ons nalaat: hoe zetten wij economische expansie om in duurzame, inclusieve en institutioneel houdbare welvaart voor de samenleving als geheel? Een economie kan groeien zonder dat de koopkracht verbetert. Een arbeidsmarkt kan aantrekken zonder dat werk voldoende formeel, productief en toekomstbestendig wordt. Overheidsinkomsten kunnen stijgen zonder dat de kwaliteit van publieke dienstverlening evenredig meegroeit. Groei is daarom geen eindpunt, maar een middel; brede welvaart is de maatstaf.

Curaçao kende in 2025 onmiskenbaar economische dynamiek. De toeristische sector bereikte opnieuw historische niveaus. Volgens de Curaçao Tourist Board (CTB) verwelkomde het land 788.427 stayover-bezoekers en in totaal ruim 1,7 miljoen bezoekers, inclusief cruise- en dagbezoekers. De doorwerking hiervan was zichtbaar in onder meer handel, horeca, transport, vastgoed, bouw en investeringsverwachtingen. Deze ontwikkeling verdient erkenning. Zij getuigt van ondernemerschap, internationale aantrekkingskracht en macro-economische veerkracht, en van het vermogen van Curaçao om zich na opeenvolgende externe schokken opnieuw economisch te positioneren.

Maar deze cijfers vertellen niet het hele verhaal. Economische expansie wordt pas maatschappelijk relevant wanneer de opbrengsten ervan breed en duurzaam neerslaan. Volgens het Centraal Bureau voor de Statistiek (CBS) leeft nog steeds een aanzienlijk deel van de huishoudens onder de armoedegrens. Bestaanszekerheid, koopkracht, betaalbare huisvesting, toegang tot kwalitatief goed onderwijs en goede gezondheidszorg, arbeidsmarktparticipatie en sociale mobiliteit blijven urgente opgaven. De daling van de werkloosheid is positief, maar de kwaliteit van werk, de mate van formalisering, de aansluiting tussen onderwijs en arbeidsmarkt en de structurele productiviteit bepalen uiteindelijk het maatschappelijke rendement van groei. Dit is geen argument tegen groei; het is een pleidooi voor groei die productiever, inclusiever en weerbaarder is.

Daarom staat Curaçao niet voor twee concurrerende agenda's, maar voor één samenhangende opdracht met twee onlosmakelijke zijden. Het land moet zijn economische motor versterken door ondernemerschap, investeringen, toeristische kwaliteit, infrastructuur, digitalisering, menselijk kapitaal en institutionele voorspelbaarheid te bevorderen. Tegelijk moeten de opbrengsten van groei maatschappelijk worden verankerd in fatsoenlijk werk, toekomstgerichte vaardigheden, houdbare sociale zekerheid, toegankelijke publieke voorzieningen, gezonde overheidsfinanciën en leefbare wijken. Voor een kleine, open en extern kwetsbare economie als die van Curaçao zijn economische vitaliteit en sociale samenhang geen tegenpolen; zij zijn elkaars voorwaarde.

Juist hier komt de bijzondere institutionele betekenis van de Sociaal-Economische Raad (SER) tot uitdrukking. Als constitutioneel verankerd, onafhankelijk advies- en overlegorgaan brengt de Raad werkgevers, werknemers en onafhankelijke leden bijeen rond dezelfde tafel. De SER neemt geen politieke besluiten en voert geen beleid uit; hij versterkt de kwaliteit van de besluitvorming door belangen inzichtelijk te maken, feiten te wegen, uitvoerbaarheid te toetsen en waar mogelijk consensus te bouwen. De bijzondere waarde van de Raad ligt niet in het uitwissen van verschillen, maar in het productief maken ervan ten dienste van het algemeen belang. Sociale dialoog is dan ook geen procedurele formaliteit of vertraging van beleid. Zij is een voorwaarde voor beleid dat evenwichtig, uitvoerbaar, gedragen en geloofwaardig is.

Dezelfde overtuiging ligt ten grondslag aan het georganiseerde overleg binnen het Centraal Georganiseerd Overleg in Ambtenarenzaken (CGOA). Daar spreken de overheid en vertegenwoordigers van ambtenaren over rechtspositie, arbeidsvoorwaarden en arbeidsverhoudingen in de publieke sector. Nu de overheid gelijktijdig moet moderniseren, digitaliseren, de gevolgen van vergrijzing moet opvangen, begrotingsdiscipline moet betrachten en de kwaliteit van dienstverlening moet verhogen, is zorgvuldig overleg geen luxe. Het CGOA draagt bij aan rechtszekerheid, sociale rust, goed werkgeverschap en bestuurlijke continuïteit. Hervormingen kunnen immers pas duurzaam slagen

wanneer de mensen die ze moeten uitvoeren tijdig worden betrokken, rechtvaardig worden behandeld en adequaat worden toegerust.

Dit jaarverslag over 2025 is daarom meer dan een overzicht van werkzaamheden. Het is een publieke verantwoording van de wijze waarop de SER zijn wettelijke taak heeft vervuld en via advisering, overleg en institutionele samenwerking heeft bijgedragen aan betere sociaaleconomische besluitvorming. De leidende vraag daarbij is niet alleen hoeveel Curaçao groeit, maar vooral wie door die groei vooruitkomt, hoe duurzaam die vooruitgang is en of de instituties van het land sterk genoeg zijn om haar te borgen. Aan die maatstaf moet beleid worden getoetst; daaraan moet ook de toegevoegde waarde van de SER worden afgemeten.

De opdracht voor de komende jaren is helder: de economische dynamiek vasthouden en het maatschappelijke rendement ervan vergroten. Curaçao heeft groei nodig die productiviteit en ondernemerschap stimuleert, bestaanszekerheid versterkt, publieke voorzieningen verbetert en het vertrouwen in de toekomst versterkt. De SER zal zich daarvoor, vanuit onafhankelijkheid, deskundigheid en dialoog, onverminderd blijven inzetten. Want pas wanneer economische vooruitgang voelbaar wordt in het dagelijks leven van mensen, wordt groei brede welvaart.

Directeur en algemeen secretaris drs. R.J. Henriquez

DEEL I

SOCIAAL- ECONOMISCHE RAAD

Advisering · dialoog · verbinding

JAARVERSLAG 2025

Over de SER

Missie

De Sociaal-Economische Raad (SER) is een vast college van advies met als taak de regering en de Staten te adviseren over het te voeren sociaaleconomisch beleid, aangelegenheden van sociaal-economische aard en over wettelijke regelingen van sociaaleconomische aard. Richtinggevend bij de advisering door de SER is het hanteren van een breed welvaartsbegrip waarbij het niet alleen gaat om materiële vooruitgang, maar ook om aspecten van sociaal welzijn en een goede kwaliteit van de leefomgeving, kortom een duurzame ontwikkeling van de samenleving.

De SER streeft daarbij naar kwaliteit en draagvlak: hoge deskundigheid in combinatie met breed gedragen overeenstemming en steun in de samenleving. Dat kan door in tripartiete vorm – werkgevers- en werknemersvertegenwoordigers en onafhankelijke leden – te discussiëren over beleid en beleidsvoornemens van de regering en daarover gevraagd en ongevraagd te adviseren. Diverse maatschappelijke organisaties krijgen ook een luisterend oor bij de SER. Afhankelijk van het onderwerp ter advisering, worden deze organisaties op uitnodiging van de SER gevraagd hun deskundigheid in te brengen.

Doelstellingen bij advisering

De SER hanteert bij de advisering de volgende doelstellingen:

- Een evenwichtige economische groei die moet uitmonden in duurzame ontwikkeling
- Een verhoging van de werkgelegenheid dan wel een evenwichtige arbeidsontwikkeling en een zo groot mogelijke arbeidsparticipatie
- Een evenwichtige betalingsbalans
- Een evenwichtige/redelijke inkomensverdeling.

De laatste jaren heeft de SER naast eerdergenoemde doelstellingen, bij de advisering ook rekening gehouden met doelstellingen zoals gezonde overheidsfinanciën, een houdbaar stelsel van sociale en oudedagsvoorziening en betaalbare en toegankelijke zorg.

Platform, dialoog en consensus

Eén van de belangrijkste functies van de SER is het creëren van maatschappelijk draagvlak voor sociaaleconomisch beleid, verwoord in de adviezen van de SER aan de regering, door in tripartiete vorm te discussiëren over beleid en beleidsvoornemens van de regering en daarover te adviseren.

Adviezen van de SER kunnen aldus bijdragen aan maatschappelijke consensus over diverse lokale onderwerpen op sociaaleconomisch terrein waarbij het brede welvaartsbegrip richtinggevend is. Voor het creëren van draagvlak voor het te voeren beleid zijn solidariteit en de wil tot samenwerking van groot belang.

Naast advisering rekent de SER het ook tot zijn taak om een platform te zijn waar relevante sociaal-economische vragen worden besproken, soms als onderdeel van een adviestraject, soms juist ter verkenning en agendering van een onderwerp.

De SER biedt sociale partners een platform, een forum, om overleg te voeren over zaken die werknemers en werkgevers aangaan. Met dit overleg kan een klimaat worden geschapen waarbij door sociale partners op basis van een gedeelde zienswijze wordt ingezet op duurzame sociale en economische ontwikkeling.

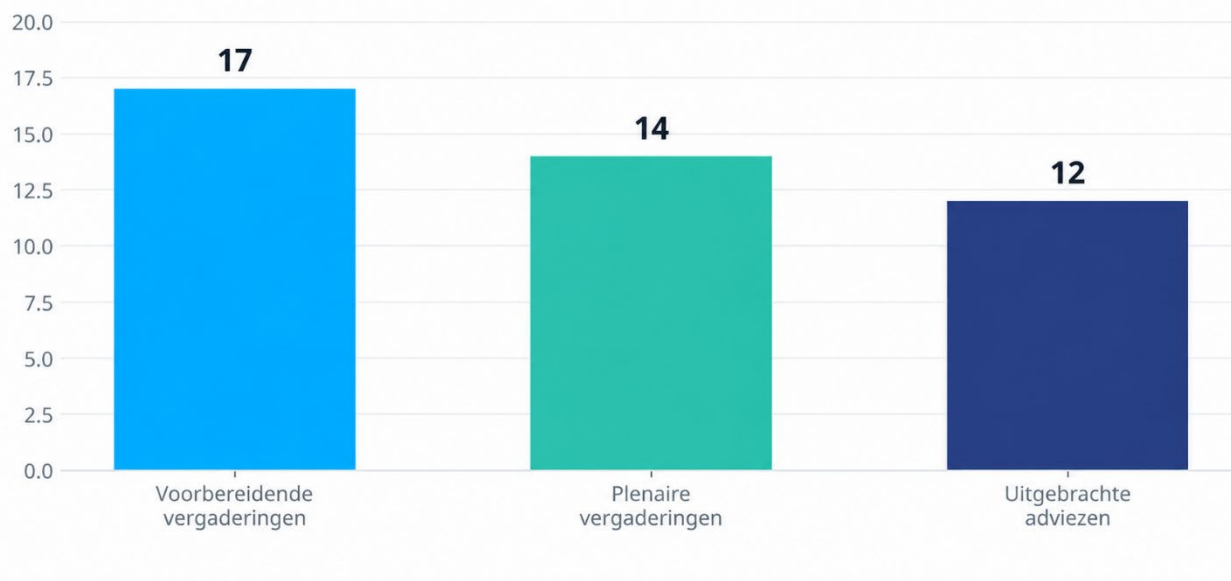
Kort samengevat, streeft de SER naar een kwalitatieve bijdrage en draagvlak voor wat betreft overeenstemming (consensus) over sociaaleconomische aangelegenheden waarbij welzijn en duurzaamheid belangrijke uitgangspunten zijn.

Vergaderingen en advisering

Frequentie SER-vergaderingen en adviezen

In 2025 heeft de Sociaal-Economische Raad (SER) zich wederom intensief ingezet om zijn wettelijke adviesrol te vervullen. De Raad kwam in totaal zeventien (17) keer bijeen in voorbereidende vergaderingen en veertien (14) keer in plenaire samenstelling. Deze beraadslagingen resulteerden in twaalf (12) uitgebrachte adviezen.

De adviespraktijk in drie kerncijfers

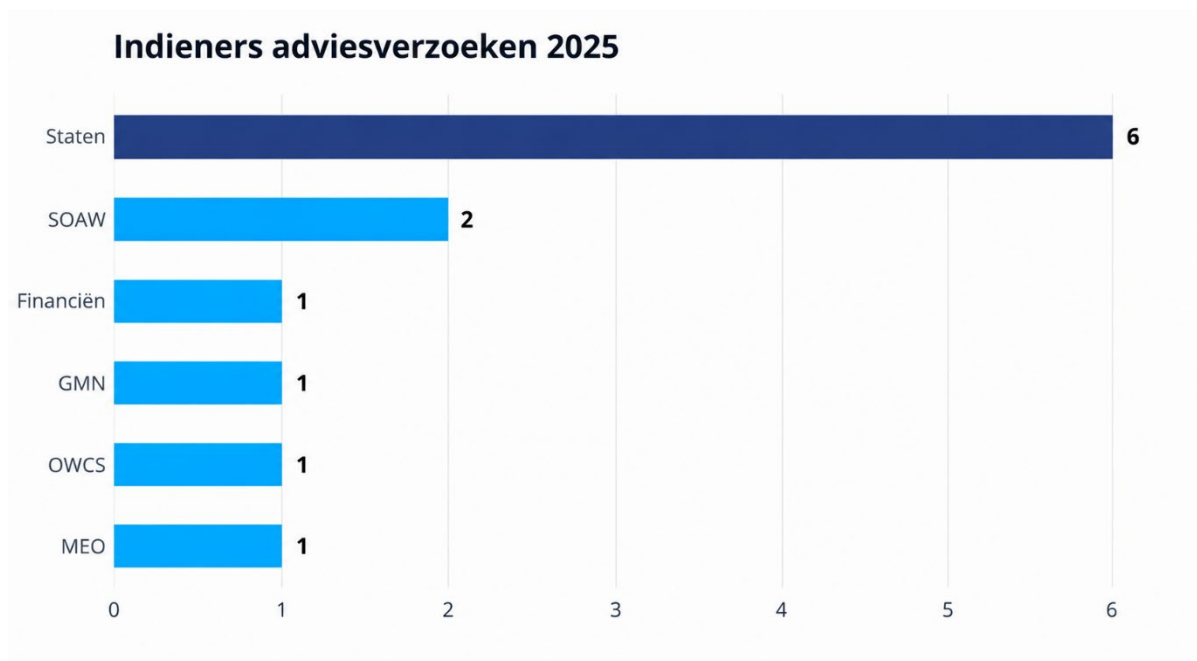

Van deze adviezen waren negen (9) gebaseerd op adviesverzoeken die in 2025 zijn ontvangen en drie (3) op verzoeken uit 2024.

Gedurende het verslagjaar is de SER twaalf (12) maal aangeschreven voor het uitbrengen van advies, een lichte toename ten opzichte van de tien (10) verzoeken in 2024. De verzoeken in 2025 waren afkomstig van de Minister van Sociale Ontwikkeling, Arbeid en Welzijn (SOAW) (2), de Minister van Financiën (1), de Minister van Gezondheid, Milieu en Natuur (GMN) (1), de Minister van Onderwijs, Wetenschap, Cultuur en Sport (OWCS) (1), de Minister van Economische Ontwikkeling (MEO) (1) en de Staten (6).

Van de twaalf (12) ontvangen adviesverzoeken zijn er dus negen (9) in 2025 behandeld en afgerond. De overige drie (3) adviesverzoeken zijn thans nog in behandeling bij de SER. Het betreft de volgende adviesverzoeken:

- De initiatiefontwerp-landsverordening tot wijziging van de Landsverordening verlening bijstand Curaçao 2008, kort aangeduid met initiatiefontwerp-landsverordening inflatiecorrectie onderstand.
- De initiatiefontwerp-landsverordening tot wijziging van de Landsverordening Burgerlijk Wetboek 7A, wat kort aangeduid wordt met initiatiefontwerplandsverordening beperking van het gebruik van de zogenaamde nuluren-contracten.
- Het initiatiefontwerp tot wijziging van de Landsverordening Materieel Ambtenarenrecht, wat kort aangeduid wordt met Landsverordening Bescherming Klokkenluiders "Lei Basha bou".

Aard van de adviesverzoeken

In 2025 vertoonden de ontvangen adviesverzoeken een grote inhoudelijke diversiteit en bestreken zij een breed spectrum aan sociaaleconomische, maatschappelijke en bestuurlijke vraagstukken. De verzoeken van het ministerie van Sociale Ontwikkeling, Arbeid en Welzijn betroffen armoedebestrijding — onder meer door uitbreiding van de kring van rechthebbenden en verhoging van de toelage voor pensioengerechtigden — alsmede de indexering van het wettelijke minimumuurloon. Het ministerie van Financiën verzocht om advies over de aanpassing van de tarieven voor publieke diensten. Het verzoek van het ministerie van Gezondheid, Milieu en Natuur richtte zich op de herziening van het verrichtingenstelsel en de tarieven voor laboratoriumdiagnostiek, terwijl het ministerie van Onderwijs, Wetenschap, Cultuur en Sport een adviesverzoek voorlegde over vraagstukken op het gebied van sportvoorzieningen, sportparticipatie en sportgerelateerde leefstijlinterventies. Het ministerie van Economische Ontwikkeling vroeg aandacht voor voedselzekerheid, armoedebestrijding en de bevordering van de lokale voedselproductie. De vanuit de Staten ontvangen adviesverzoeken hadden betrekking op passende financiële vergoedingen voor stagiairs, het wegnemen van verschillen in arbeidsrechtelijke bescherming tussen werknemers in de luchtvaart-, scheepvaart- en havensector enerzijds en overige werknemers anderzijds, het waarborgen van de bestaanszekerheid van uitkeringsgerechtigden door inflatiecorrectie van het onderstandsbedrag, alsmede het versterken van de integriteit, transparantie en verantwoordingsplicht van het openbaar bestuur.

Slechts één van de in 2025 ontvangen adviesverzoeken werd door het betrokken ministerie uitdrukkelijk als spoedeisend aangemerkt. Het betrof het adviesverzoek inzake het ontwerpplandsbesluit laboratoriumdiagnostiek (zaaknummer 2024/020614). De spoedaanduiding kon evenwel niet afdoen aan de voor een zorgvuldige advisering vereiste inhoudelijke voorbereiding. Het dossier noopte tot uitvoerige consultaties met uiteenlopende belanghebbenden, onder meer om de uitvoeringsgevolgen in kaart te brengen en de betrokken belangen op evenwichtige wijze te wegen. Mede hierdoor bedroeg de doorlooptijd nagenoeg 21 weken. Deze periode was noodzakelijk om tot een juridisch deugdelijk, inhoudelijk gefundeerd en praktisch uitvoerbaar advies te komen.

Daarnaast behandelde de SER het adviesverzoek van de minister van Sociale Ontwikkeling, Arbeid en Welzijn (SOAW) inzake de indexering van het wettelijk minimumuurloon voor 2026 feitelijk als een spoedverzoek, hoewel het niet uitdrukkelijk als zodanig was aangemerkt. Het verzoek werd op 15 december 2025 ontvangen, terwijl de voorgestelde aanpassing reeds op 1 januari 2026 in werking moest treden. Dit beperkte tijdsvenster van slechts

zeventien kalenderdagen bracht een objectieve urgentie met zich mee en rechtvaardigde behandeling met voorrang, met het oog op tijdige advisering, besluitvorming en uitvoering.

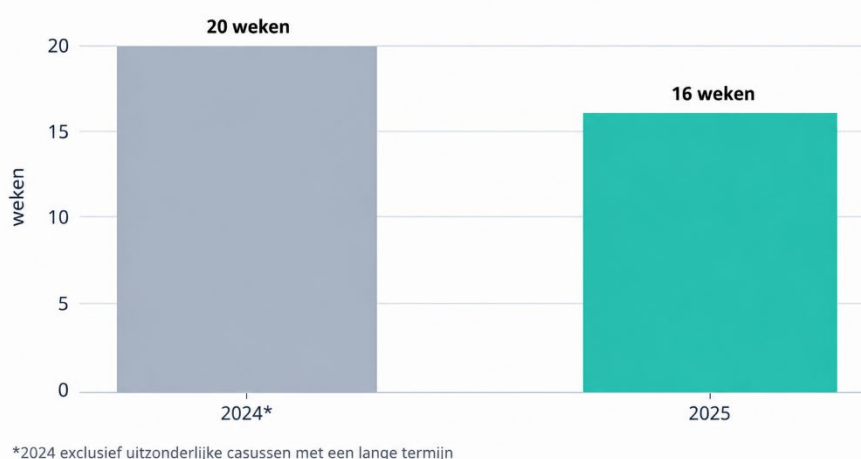
Gemiddelde adviestertermijn

De SER is niet gebonden aan een wettelijke adviestertermijn. Bij de advisering staat de inhoudelijke kwaliteit centraal. Het uitbrengen van goed onderbouwde, evenwichtige en praktisch toepasbare adviezen vereist in de regel gedegen vooronderzoek, uitgevoerd door de (senior)adviseurs van het Bureau Secretariaatvoering SER/ROA/GOA ter ondersteuning van de Raad.

Dit vooronderzoek omvat doorgaans literatuurstudie, internetonderzoek, data-analyse en consultatie van lokale en internationale materiedeskundigen. Indien nodig doet de SER ook een beroep op externe, internationale experts. De doorlooptijd van een adviestraject wordt hierdoor mede bepaald door de aard en complexiteit van het adviesverzoek.

In 2025 varieerde de termijn voor advisering van één (1) week tot dertig (30) weken. De gemiddelde adviestertermijn bedroeg bijna zestien (16) weken, wat enigszins lager is dan de gemiddelde adviestertermijn van het verslagjaar 2024 van twintig (20) weken wanneer uitzonderlijke casussen met een lang adviestertermijn buiten beschouwing worden gelaten.

Gemiddelde adviestertermijn, 2024 - 2025

Ook in 2025 werd de SER regelmatig geconfronteerd met adviesverzoeken die formeel niet als spoedeisend waren aangemerkt, maar waarbij vanuit de betrokken ministeries herhaaldelijk werd geïnformeerd naar de voortgang van de advisering. Hierdoor ontstond de indruk dat een versnelde behandeling wenselijk werd geacht, ondanks het ontbreken van een formele speedprocedure.

De SER constateert dat de tijd die beschikbaar wordt gesteld voor zijn advisering regelmatig niet in verhouding staat tot de tijd die voorafgaand aan de adviesaanvraag is besteed aan de ambtelijke voorbereiding en interdepartementale afstemming. Deze ontwikkeling kan afbreuk doen aan de zorgvuldigheid die noodzakelijk is voor onafhankelijke en kwalitatief hoogwaardige advisering en vraagt om een realistische planning van adviestrajecten. De SER is van mening dat een onafhankelijke adviesfase een wezenlijk onderdeel vormt van een zorgvuldig beleidsproces en niet uitsluitend als een formele laatste stap voorafgaand aan besluitvorming moet worden beschouwd. Een tijdige betrokkenheid van de SER vergroot de mogelijkheid om beleidsvoorstellen inhoudelijk te versterken, uitvoeringsvraagstukken tijdig te signaleren en het maatschappelijk draagvlak voor beleid te vergroten. Daarnaast wil de SER kwijt dat voldoende tijd voor onafhankelijke advisering niet uitsluitend in het belang van de SER is, maar een essentiële randvoorwaarde vormt voor goed bestuur. Zorgvuldige advisering draagt bij aan de kwaliteit, uitvoerbaarheid en legitimiteit van beleid en kan daarmee bijdragen aan een effectievere implementatie en een vermindering van ongewenste neveneffecten.

Overzicht adviezen uitgebracht in 2025 (tabel; in volgorde van datum advisering)

Onderstaande tabel geeft een overzicht van de in 2025 uitgebrachte adviezen, in volgorde van de datum van advisering.

Onderwerp	Vastgesteld Uitgebracht Ref. nr.	Datum Ontvangst adviesverzoek Ref. nr.	Aanvrager	Behandeling in vergaderingen SER
Advies inzake Ontwerplandsverordening belastingherziening 2025	19 maart 2025 20 maart 2025 032/2025-SER	6 december 2024 092/2024-SER	Minister van Financiën	19 maart 2025
Advies inzake Ontwerp Landsverordening Minimumbelasting 2024 (zaaknummer 2024/012811)	15 mei 2025 18 mei 2025 051-2025-SER	1 november 2024 085/2024-SER	Minister van Algemene Zaken	15 mei 2025
Advies inzake Ontwerplandsverordening leges, precariorechten en retributies 2024 (zaaknummer 2023/024570)	23 mei 2025 28 mei 2025 054-2025-SER	14 april 2025 036-2025-SER	Minister van Financiën	23 mei 2025
Advies inzake de initiatief-ontwerplandsverordening tot wijziging van de Landsverordening van de 16de mei 2013 houdende regels inzake de belastingheffing van onroerende zaken (Lv onroerendezaakbelasting 2014, P.B. 2013 no. 54), zittingsjaar 2024-2025-234	4 juli 2025 11 juli 2025 068-2025-SER	13 december 2024 096/2024-SER	Staten van Curaçao	4 juli 2025
Advies inzake initiatiefontwerplandsverordening, Landsverordening houdende regels inzake stagevergoedingen (Landsverordening stagevergoedingen) (Zittingsjaar 2024-2025-240)	25 juli 2025 29 juli 2025 077-2025-SER	12 mei 2025 046-2025-SER	Staten van Curaçao	25 juli 2025
Advies inzake initiatiefontwerp-landsverordening tot wijziging van de Landsverordeningen Algemene Ouderdomsverzekering (AOV) en Algemene Weduwen- en Wezenverzekering (AWW)	3 oktober 2025 9 oktober 2025 108-2025-SER	18 juni 2025 058/2025-SER	Staten van Curaçao	26 september 2025 3 oktober 2025
Advies inzake Landsbesluit uitbreiding groep rechthebbenden en verhoging toelage pensioengerechtigden 2023	14 november 2025 18 november 2025 134-2025-SER	7 augustus 2025 090/2025-SER	Minister van Sociale Ontwikkeling, Arbeid en Welzijn	14 november 2025
Advies inzake betreffende het ontwerp-landsbesluit laboratoriumdiagnostiek (zaaknummer 2024/020614)	21 november 2025 25 november 2025 136-2025-SER	3 juli 2025 064/2025-SER	Minister van Gezondheids-zorg, Milieu en Natuur	21 november 2025
Advies inzake het conceptlandsbesluit Sportfonds Curaçao (zaaknummer 2025/030561)	28 november 2025 1 december 2025 139-2025-SER	15 oktober 2025 114/2025-SER	Minister van Onderwijs, Wetenschap, Cultuur en Sport	28 november 2025
Advies inzake de initiatiefontwerplandsverordening tot wijziging van de Landsverordening Arbeidsregeling 2000 (Landsverordening arbeid luchtvaart, scheepvaart en havens) (Zittingsjaar 2024-2025-242)	5 december 2025 10 december 2025 141/2025-SER	27 juni 2025 061/2025-SER	Staten van Curaçao	5 december 2025

Onderwerp	Vastgesteld Uitgebracht Ref. nr.	Datum Ontvangst adviesverzoek Ref. nr.	Aanvrager	Behandeling in vergaderingen SER
Advies inzake ministeriële regeling, met algemene werking, betreffende een importverbod op verse groente-, fruit- en kruidensoorten (zaaknummer 2024/020929)	12 december 2025 15 december 2025 142/2025-SER	11 september 2025 100/2025-SER	Minister van Economische Ontwikkeling	12 december 2025
Advies inzake de ontwerp-ministeriële regeling, met algemene werking, ter uitvoering van artikel 13, eerste lid van de Landsverordening minimumlonen (zaaknummer 2025/059901)	19 december 2025 22 december 2025 146/2025-SER	15 december 2025 143/2025-SER	Minister van Sociale Ontwikkeling, Arbeid en Welzijn	19 december 2025

Inhoudelijke toelichting SER-adviezen 2025

Deze sectie bevat een beknopte inhoudelijke toelichting op de in 2025 uitgebrachte adviezen van de SER.

Advies inzake de ontwerplandsverordening belastingherziening 2025 (zaaknummer (2023/03633 4 en 2023/037397))

Op 6 december 2024 heeft de SER een verzoek voor spoedadvies ontvangen van de Minister van Financiën over de ontwerplandsverordening belastingherziening 2025. Het ontwerp voorziet in wijzigingen van een groot aantal fiscale landsverordeningen. Volgens de memorie van toelichting beoogt de regering hiermee het verouderde belastingstelsel van Curaçao te moderniseren, belastingontwijking gerichter tegen te gaan, de belastingopbrengsten te verhogen en het stelsel te vereenvoudigen. Daarnaast worden maatregelen voorgesteld om het besteedbaar inkomen van specifieke bevolkingsgroepen te vergroten, investeringen te stimuleren en Curaçao te positioneren als een integrale en aantrekkelijke vestigingsplaats.

De SER erkent de noodzaak van fiscale hervorming, maar plaatst fundamentele kanttekeningen bij de voorbereiding en vormgeving van het ontwerp. De consultatie is volgens de Raad beperkt gebleven tot een selecte groep instanties, terwijl een integraal en geformaliseerd fiscaal beleidskader ontbreekt. Ook constateert de SER dat verschillende voorgestelde maatregelen de fiscale wetgeving en uitvoering juist complexer maken, ondanks het streven naar vereenvoudiging en de bestaande capaciteitsproblemen bij de Belastingdienst. De fiscale maatregelen dienen daarom nadrukkelijk te worden beoordeeld op hun effectiviteit en op hun gevolgen voor de economische stabiliteit, sociale cohesie, rechtszekerheid, transparantie en marktneutraliteit. Ook moeten zij aansluiten bij de economische ambities uit het Landspakket Curaçao.

Ten aanzien van de uitvoering adviseert de SER onder meer om het aanvraagproces voor voorlopige aanslagen te digitaliseren en te vereenvoudigen. Een verkorting van bezwaar- en beroepstermijnen naar zes maanden is uitsluitend verantwoord indien de Belastingdienst over voldoende capaciteit beschikt, afstemming met het Gemeenschappelijk Hof van Justitie van Aruba, Curaçao en Sint Maarten en van Bonaire, Saba en Sint Eustatius plaatsvindt en belastingplichtigen tijdig en duidelijk worden geïnformeerd. De verplichting tot verstrekking van huurgegevens dient te worden beperkt tot belastingplichtigen die aanspraak maken op de huurderbijdrage en tot gegevens die voor de belastingheffing noodzakelijk zijn. Daarnaast acht de SER een analyse noodzakelijk van de effecten van de hervorming op de belastingdruk per inkomensgroep, type ondernemer, rechtsvorm en soort inkomen.

Inhoudelijk adviseert de SER onder meer om de verlaging van het winstbelastingtarief naar 15% wettelijk vast te leggen en de anti-misbruikmaatregelen voor directeur-groootaandeelhouders te vereenvoudigen door waar mogelijk aan te sluiten bij bestaande regelingen. Ook moet verduidelijkt worden of de regels voor renteaftrekbepierking van toepassing zijn voor leningen via SPF's en trusts. Verder moeten de regels voor (stilzwijgende) inwilliging van fiscale eenheidsverzoeken, definitie van belang in een onroerend goed in het kader van overdrachtsbelasting verder worden verduidelijkt. Fiscale stimuleringsmaatregelen voor onderwijs in de vorm van investeringsaftrek voor de bedrijven en leerkrachtenbijdrage kunnen volgens de Raad effectiever worden vormgegeven via subsidies aan onderwijsinstellingen en bijscholing. De expatregeling moet worden geëvalueerd, terwijl de toepassingsmogelijkheden van het bijzondere tarief eenvoudiger en automatisch uitvoerbaar moet worden gemaakt. Voor de bouwsector geeft de SER de voorkeur aan bredere verlagingen van omzetbelasting of invoertarieven op bouwmaterialen boven voordelen die voornamelijk grote projectontwikkelaars bereiken.

Samenvattend adviseert de SER het ontwerp zodanig aan te passen dat de belastingherziening daadwerkelijk leidt tot een eenvoudiger, samenhangend, rechtvaardig en uitvoerbaar belastingstelsel, dat zowel het investeringsklimaat als de bredere sociaaleconomische ontwikkeling van Curaçao ondersteunt.

Advies inzake de ontwerplandsverordening Minimumbelasting 2024 (zaaknummer 2024/012811)

Op 1 november 2024 heeft de SER een verzoek voor spoedadvies ontvangen van de Minister van Financiën betreffende de ontwerplandsverordening houdende regels inzake minimumbelasting en wijziging van de Algemene landsverordening Landsbelastingen, de Landsverordening op de Winstbelasting en de Invorderingsverordening 1954.

De SER heeft advies uitgebracht over de ontwerplandsverordening tot invoering van een effectieve minimumbelasting van 15% voor groepsentiteiten van multinationale ondernemingen met een geconsolideerde jaaromzet van meer dan €750 miljoen. De regeling geeft uitvoering aan Pijler 2 van het *Inclusive Framework* en voorziet onder meer in een binnenlandse bijheffing voor laagbelaste Curaçaose groepsentiteiten, de *Qualified Domestic Minimum Top-up Tax* (QDMTT-regeling), en een bijheffing over laagbelaste buitenlandse dochterentiteiten op grond van de *Income Inclusion Rule* (IRR).

De SER beoordeelt het ontwerp als een inhoudelijk robuuste vertaling van de internationale GloBE-regels. De voorgestelde regeling bevat duidelijke definities, zorgvuldig uitgewerkte berekeningsmethoden en adequate waarborgen tegen misbruik. De Curaçaose regelgeving dient echter nog door het *OECD Inclusive Framework* als kwalificerend te worden aangemerkt. Deze status is van wezenlijk belang voor de internationale erkenning van de Curaçaose bijheffingen en voor de verdeling van heffingsrechten. Volgens de SER betreft de invoering niet uitsluitend een juridische of fiscale aangelegenheid, maar een strategisch beleidsvraagstuk. In het voorgelegde dossier ontbreekt een expliciete, integrale belangenafweging en een *country impact assessment*. De SER adviseert daarom voorafgaand aan de feitelijke invoering de economische, fiscale, juridische, geopolitieke en administratieve gevolgen systematisch te onderzoeken. Daarbij moet bijzondere aandacht worden besteed aan het investeringsklimaat, de fiscale concurrentiepositie, mogelijke verplaatsing van ondernemingsactiviteiten, de aanwezigheid van Amerikaanse ondernemingen, eventuele Amerikaanse tegenmaatregelen en de gevolgen van de GILTI-regels (*Global Intangible Low-Taxed Income*) en CAMT-regels (*Corporate Alternative Minimum Tax*).

De vergelijking met Barbados wijst erop dat de huidige Curaçaose vormgeving van de binnenlandse bijheffing het fiscale concurrentievermogen kan verslechteren. De SER geeft daarom in overweging de QDMTT-regeling naar analogie van Barbados aan te passen en de risico's van kapitaalvlucht en zetelverplaatsing per economische sector te analyseren.

Ook moeten de geraamde meeropbrengsten minimumbelasting worden afgewogen tegen de uitvoeringskosten, administratieve lasten en mogelijke gedragseffecten naar aanleiding van de invoering van minimumbelasting. De uitvoeringscapaciteit van de Belastingdienst, waaronder gespecialiseerde kennis, personele bezetting, digitale infrastructuur en tijdige informatievoorziening, moet vóór de eerste aangifteverplichtingen aantoonbaar op orde zijn.

De SER adviseert uiteindelijk een gefaseerde en flexibele implementatie, ondersteund door diplomatiek overleg, internationale samenwerking en een versterking van het bredere investeringsklimaat. Alleen op basis van een integrale impactanalyse en een beheerste uitvoering kan de minimumbelasting duurzaam worden ingebed in het fiscale stelsel van Curaçao.

De ontwerplandsverordening Minimumbelasting 2024 geeft uitvoering aan Pijler 2 van het Inclusive Framework en voorziet onder meer in een binnenlandse bijheffing voor laagbelaste Curaçaose groepsentiteiten, de Qualified Domestic Minimum Top-up Tax, en een bijheffing over laagbelaste buitenlandse dochterentiteiten op grond van de Income Inclusion Rule.

Advies inzake de ontwerplandsverordening leges, precariorechten en retributies 2024 (zaaknummer 2023/024570)

De Minister van Financiën heeft de SER verzocht advies uit te brengen over de ontwerplandsverordening leges, precariorechten en retributies 2024. Het ontwerp beoogt het bestaande heffingenstelsel, dat sinds 1992 nauwelijks is aangepast, te actualiseren. Centraal staat de aanpassing van de tarieven aan de inflatieontwikkeling. Daarnaast is het voorstel gericht op een grotere kostendekkendheid van de tarieven, versterking van de overheidsfinanciën en verbetering van de inning van leges, precariorechten en retributies.

De SER onderschrijft de noodzaak van een herziening van het verouderde heffingenstelsel, maar benadrukt dat de aanpassing zorgvuldig, transparant en juridisch duidelijk moet worden vormgegeven. De Raad vraagt in het bijzonder aandacht voor de rechtszekerheid en voor een duidelijke afbakening van de bevoegdheden die in het ontwerp aan de regering en ministers worden gedelegeerd. Ook dient inzichtelijk te worden gemaakt in hoeverre de voorgestelde tarieven aansluiten bij de kosten van de desbetreffende overheidsdiensten. De SER adviseert daarom de tarieven voldoende te onderbouwen en de kostendekkendheid periodiek te beoordelen.

Verder wijst de SER op de mogelijke sociaaleconomische gevolgen van de tariefaanpassingen voor burgers en bedrijven. Daarbij moet bijzondere aandacht worden besteed aan kwetsbare huishoudens en kleinere ondernemingen, zodat de verhogingen niet tot onevenredige lasten leiden.

Tot slot concludeert de SER dat actualisering van het heffingenstelsel noodzakelijk is, mits de invoering gepaard gaat met voldoende juridische waarborgen, transparante tariefonderbouwing en aandacht voor de maatschappelijke en economische gevolgen. De Raad adviseert de effecten van de nieuwe tarieven en de werking van het stelsel periodiek te monitoren en waar nodig bij te sturen.

Advies inzake de initiatiefontwerplandsverordening tot wijziging van de Landsverordening van de 16de mei 2013 houdende regels inzake de belastingheffing van onroerende zaken (Lvonroerendezaakbelasting 2014, P.B. 2013 no. 54), (Zittingsjaar 2024–2025–234)

Op verzoek van de Voorzitter van de Staten heeft de SER geadviseerd over een initiatiefontwerplandsverordening van de MAN-fractie tot wijziging van de Landsverordening onroerendezaakbelasting 2014. Het OZB-tarief is sinds de invoering in 2014 ongewijzigd. Het ontwerp beoogt vereenvoudiging van het heffingenstelsel en verlichting van de belastingdruk en omvat vier kerncomponenten: een tariefstructuur met vier schijven en verlaagde tarieven (0,2 tot 0,5 procent, tegenover thans 0,4 tot 0,6 procent in drie schijven), aanpassing van de drempelbedragen waaronder geen aanslag wordt opgelegd, samenvoeging van aanslagen en wettelijk verankerde gespreide betaling in vier kwartaaltermijnen. De begeleidende documentatie acht de SER onvolledig en inconsistent. De Raad toetst op doeltreffendheid en doelmatigheid, sociaaleconomische en budgettaire effecten (Comptabiliteitsverordening, Rijkswet financieel toezicht), evenredigheid, rechtszekerheid en uitvoerbaarheid, mede op basis van een eigen data-analyse en doorrekening van vier stelselvarianten, waaronder de IMF-aanbevelingen.

De SER signaleert een fundamentele lacune in de beleidsmatige onderbouwing: verdelingsonderzoek ontbreekt en het voorstel steunt in overwegende mate op verouderde gegevens. De memorie van toelichting raamt de structurele derving op circa 8 miljoen Cg, hetgeen methodologische vragen oproept; volgens de eigen calculaties van de SER daalt de opbrengst met maar liefst 30 procent (van 84 naar 58,8 miljoen Cg), terwijl toetsing aan de begrotingsnormen ontbreekt en de opbrengstprojecties hoogst onzeker zijn. De beoogde lastenverlichting komt louter ten goede aan bestaande vastgoedeigenaren, zonder directe doorwerking naar woningzoekenden of woningproductie: circa 72 procent van de woningbehoefte betreft de prijsklasse tot 150.000 Cg, waar het aanbod tekortschiet, zodat de verlichting voor velen een papieren werkelijkheid blijft. De tariefverlaging in alle schijven bevoordeelt de hogere inkomens overmatig en tast het draagkrachtbeginsel aan; vrijstelling van goedkope objecten kan speculatie en structurele leegstand aanwakkeren. Het voorstel is niet ingebed in volkshuisvestings-, grond-, ruimtelijk of sociaal beleid en mist tariefdifferentiatie naar gebruik of eigendomsvorm.

De uitvoeringspraktijk baart de SER zorgen: circa 40 procent van de belastingplichtige objecten is wegens registratieproblemen niet aangeslagen, ruim 4.000 onroerende zaken ontsnappen aan de heffing, circa 235 miljoen Cg aan achterstallige OZB staat open en de inningsefficiëntie daalde van 66 procent (2019) naar 28 procent (2024); taxatiewaarden worden onregelmatig geactualiseerd. Opmerkelijk is dat de drempelverlaging feitelijk tot méér aanslagen leidt, terwijl het voorstel administratieve lasten beoogt te verminderen. De SER acht het onverantwoord vergaande fiscale wijzigingen door te voeren zonder voorafgaande structurele versterking van de Belastingdienst en acht het evenmin wenselijk het voorstel of de IMF-aanbevelingen onverkort te volgen; de Raad pleit voor een autonome beleidsmatige herijking.

Hoewel de SER het streven naar modernisering van het OZB-stelsel onderschrijft, acht de Raad het initiatiefontwerp in de huidige vorm beleidsmatig onvoldragen, technisch onvolledig en financieel risicovol en niet in overeenstemming met de beginselen van fiscale rechtvaardigheid, doelmatigheid en uitvoerbaarheid. De SER heeft ernstige bedenkingen, adviseert terughoudendheid bij verdere parlementaire behandeling en roept op tot een grondige herziening binnen een samenhangende beleids- en uitvoeringsstrategie; de betaling in termijnen acht de Raad in beginsel wél een wenselijke ontwikkeling.

De SER acht een integrale herziening van het OZB-stelsel noodzakelijk, met proportionaliteit, uitvoerbaarheid en rechtvaardigheid als centrale beginselen. Vóór besluitvorming zijn een geactualiseerde dervingsanalyse, verdelings- en impactanalyses op actuele data en een expliciete Rft-toets met Cft-oordeel vereist. Voorafgaand aan stelselwijziging dient de uitvoering structureel te worden versterkt: actualisatie van het OZB-bestand, digitalisering, gegevensuitwisseling met onder meer Kadaster en CBS en verhoging van de inningsgraad. Wettelijke waarborgen zijn nodig: een transparante taxatiemethodiek met vaste herwaarderingsfrequentie, adequate bezwaar- en beroepsmogelijkheden, borging van datagebruik en een onafhankelijke toetsingscommissie. Voorts adviseert de Raad tariefdifferentiatie naar gebruik, eigendomsvorm en energieprestatie, gefaseerde invoering met plafonnering

van lastenstijgingen en een hardheidsclausule voor kwetsbare groepen, en inbedding in een integrale beleidsnota volkshuisvesting en grondbeleid.

De SER erkent de noodzaak tot modernisering en gerichte lastenverlichting, maar constateert dat het ontwerp een substantiële inkomstenderving veroorzaakt, het draagkrachtbeginsel ondermijnt en onvoldoende is onderbouwd en ingebed, terwijl de uitvoeringscapaciteit tekortschiet. Verantwoorde besluitvorming vereist geen technische aanpassing, maar een fundamentele, integrale herziening op basis van actuele data, gedragen door een versterkte uitvoeringsorganisatie en verankerd in samenhangend volkshuisvestings- en grondbeleid.

De initiatiefontwerplandsverordening tot wijziging van de Landsverordening onroerendezaakbelasting 2014 beoogt vereenvoudiging van het heffingstelsel en verlichting van de belastingdruk.

Advies inzake de initiatiefontwerplandsverordening houdende regels inzake stagevergoedingen (Landsverordening stagevergoedingen) (Zittingsjaar 2024-2025-240)

De Voorzitter van de Staten heeft de SER verzocht advies uit te brengen over een initiatiefontwerplandsverordening houdende regels inzake stagevergoedingen. Het voorstel beoogt een wettelijk kader vast te stellen voor de toekenning van een passende financiële vergoeding aan stagiairs die op Curaçao stage lopen. Bij de vaststelling van de vergoeding moet onder meer rekening worden gehouden met de duur van de stage, de aard van de werkzaamheden, het opleidingsniveau en een ondergrens die is gerelateerd aan het wettelijk minimumloon. Het initiatiefwetsvoorstel bevat daarnaast bepalingen over uitzonderingen, betaling, toezicht, handhaving, sancties en overgangsrecht.

De SER onderschrijft ten principale de noodzaak en wenselijkheid van een wettelijke verplichting tot betaling van een stagevergoeding, gezien de bestaande juridische onzekerheid en sociaaleconomische ongelijkheid op de stagemarkt. Hierdoor is de toegankelijkheid van kwalitatief adequate stageplaatsen voor jongeren uit financieel kwetsbare milieus thans onvoldoende gewaarborgd;

Een verplichte stagevergoeding kan de rechtspositie van stagiairs verbeteren, financiële ongelijkheid verminderen en de toegankelijkheid van stages vergroten. Vooral jongeren uit financieel kwetsbare huishoudens kunnen door het ontbreken van een vergoeding worden belemmerd om een stage te volgen. De SER constateert echter dat onvoldoende empirische gegevens beschikbaar zijn over onder meer de inkomenspositie van stagiairs en de vraag naar en het aanbod van stageplaatsen per sector.

De Raad constateert evenwel dat het initiatiefontwerp op meerdere punten juridisch onvoldoende duidelijkheid biedt, in het bijzonder ten aanzien van definities en uitzonderingsbepalingen. Deze juridische ambigüiteiten kunnen aanleiding geven tot interpretatieverschillen en rechtsgeschillen. De Raad adviseert daarom dringend om in uitvoeringsregelingen bij landsbesluit, houdende algemene maatregelen (LbHAM) of bij ministeriële regelingen, met algemene werking (MrMAW), expliciete, heldere en objectief toetsbare criteria vast te stellen, teneinde rechtszekerheid en uniforme toepassing te garanderen;

De SER benadrukt de bredere sociaaleconomische context: Investeren in eerlijke stagevoorwaarden is investeren in de eigen toekomst van Curaçao. Het voorkomt verspilling van talent door financiële uitsluiting. Wanneer stagelopen op Curaçao gezien wordt als een waardevolle, haalbare stap richting een carrière, zal dat op termijn bijdragen aan een sterker en inclusiever arbeidspotentieel op het eiland.

Tot slot benadrukt de SER dat een integraal stagebeleid en structurele verbetering van de aansluiting tussen onderwijs en arbeidsmarkt van essentieel belang zijn, zowel voor een effectieve uitvoering van de voorgestelde regeling als voor het realiseren van bredere strategische doelstellingen gericht op duurzame economische groei en arbeidsparticipatie. Dit vereist intensieve samenwerking en continue afstemming tussen overheid, onderwijsinstellingen en werkgevers, alsmede structurele verbetering van dataverzameling, -uitwisseling en -analyse.

Advies inzake de initiatiefontwerplandsverordening tot wijziging van de Landsverordeningen Algemene Ouderdomsverzekering (AOV) en Algemene Weduwen- en Wezenverzekering (AWW) (Zittingsjaar 2024-2025-241)

Op verzoek van de Voorzitter van de Staten heeft de SER geadviseerd over een initiatiefontwerplandsverordening van de fractie MAN-PIN tot wijziging van de AOV- en AWW-landsverordeningen. Sinds 2013 zijn de uitkeringen formeel gekoppeld aan reële economische groei; bij gebrek aan bruikbare cijfers daarover bleven feitelijke indexeringen uit en is de reële waarde stelselmatig uitgehold. Het ontwerp voorziet in een jaarlijkse aanpassing van de uitkeringsbedragen per 1 januari aan de consumentenprijsindex (CPI, referentiemaand augustus); bij een niet-stijgende CPI blijft het niveau ongewijzigd — een terugkeer naar de koopkrachtgerichte systematiek van vóór 2013. Premies, pensioenleeftijd en toeslagregelingen blijven ongewijzigd. Het ontwerp voldoet niet volledig aan het Draaiboek voor Regelgeving (financiële paragraaf en stakeholderanalyse ontbreken). De Raad toetst aan consistentie met eerdere hervormingsvoorstellen en het Landspakket Curaçao (maatregel E.4), financiële houdbaarheid, maatschappelijke aanvaardbaarheid, uitvoerbaarheid, proportionaliteit, rechtszekerheid en gelijke behandeling.

De SER constateert dat het langdurig uitblijven van indexatie de bestaanszekerheid van ouderen ernstig heeft aangetast. De volledige AOV-uitkering bedraagt in 2025 XCG 862 per maand, circa 56 procent van de armoedegrens voor een alleenstaande (XCG 1.549), tegenover circa 72 procent in 2011; het cumulatieve koopkrachtverlies sinds 2015 bedraagt circa 23 procent. Voor circa 65 procent van de ouderen is de AOV de voornaamste inkomensbron en ook AWW-uitkeringen liggen doorgaans onder het bestaansminimum. Tegelijk staat het stelsel onder aanzienlijke financiële en demografische druk: in 2024 waren de premiebatens (XCG 394,8 miljoen) lager dan de uitgaven (XCG 395,7 miljoen) — een structurele onbalans — en het aantal 65-plussers stijgt volgens de scenario's tussen 2023 en 2050 met 44 tot 61 procent, terwijl de bevolking door emigratie is gekrompen, de arbeidsparticipatie laag is en circa 40 procent van de werkenden informeel werkt, wat de premiegrondslag versmalt. De SVB-meerjarenramingen tonen vanaf 2027 oplopende fondstekorten. De extra uitgaven van de indexatie worden — bij een veronderstelde inflatie van 1,9 procent — geraamd op circa XCG 8,3 miljoen in 2026, oplopend tot circa XCG 48,6 miljoen in 2030; de SER acht deze impact reëel maar beheersbaar, mits geflankeerd.

Een legaliserings- en registratiestrategie voor de informele economie en ongedocumenteerde arbeidsmigranten kan de premiegrondslag aanzienlijk vergroten, mits verankerd in een integraal migratiebeleid. Omdat circa de helft van de werkenden geen aanvullend pensioen opbouwt, is versterking van de tweede pensioenpijler geboden. Het ontwerp acht de Raad zakelijk en helder, maar de delegatie van de aanpassing aan een landsbesluit creëert het risico van politieke willekeur. De invoering is operationeel haalbaar, mits de SVB — waarvan de capaciteit voor premie-inning, controle en bestandskoppeling thans tekortschiet — wordt gemoderniseerd. Sociale-zekerheidsmaatregelen zijn enkel effectief in combinatie met bredere hervormingen, mede gelet op de samenhang met de sinds 2012 niet aangepaste bijstand en het minimumloon.

De SER acht een herziening van het AOV- en AWW-stelsel dringend noodzakelijk en beschouwt CPI-indexatie als een noodzakelijke correctie, maar benadrukt dat indexatie op zichzelf niet voldoende is en slechts uitvoerbaar is binnen het bredere hervormingskader van het Landspakket. De SER adviseert de Staten het voorstel te aanvaarden, mits de door de Raad genoemde aanpassingen en randvoorwaarden worden overgenomen en een commitment bestaat tot brede, structurele hervormingen die de financiële houdbaarheid waarborgen.

De SER adviseert de indexatieverplichting ondubbelzinnig in de landsverordeningen zelf te verankeren, met een duidelijke koppelingsformule aan de CPI, harde termijnen en afwijking uitsluitend bij uitzonderlijke macro-economische omstandigheden, tijdelijk, zwaar gemotiveerd en met zwaarwegende parlementaire steun. Het uitkeringsniveau dient periodiek te worden getoetst aan het sociaal minimum, met een wettelijke evaluatieclausule. Structurele financiering en verbreding van de premiegrondslag zijn onvermijdelijk, via betere inning en handhaving, formalisering van arbeid en aanvullende inkomstenbronnen. Voorts beveelt de SER een verplichte tweede pensioenpijler aan, gefaseerd ingevoerd met de sociale partners; modernisering van de SVB (IT-systemen, gegevensuitwisseling met Belastingdienst en burgerlijke stand, fraudepreventie); borging van toezicht en rechtsbescherming via jaarlijkse rapportages, toetsing door de Algemene Rekenkamer en duidelijke bezwaar- en beroepsmogelijkheden tegen indexatiebesluiten, en herijking van bijstand en minimumloon, inbedding in het arbeidsmarkt-, migratie- en pensioenbeleid en een nationaal dialoogtraject over de toekomst van de AOV.

Kernboodschap: inflatie-indexatie is dringend noodzakelijk voor de bestaanszekerheid en koopkracht van ouderen, maar slechts uitvoerbaar, rechtmatig en maatschappelijk verdedigbaar binnen een breed hervormingspakket dat de premiebasis vergroot, de uitvoeringscapaciteit versterkt en toezicht en rechtszekerheid borgt; de CPI-indexatie is geen op zichzelf staande maatregel, maar een eerste stap in de noodzakelijke modernisering van het socialezekerheidsstelsel van Curaçao.

Advies inzake het Landsbesluit uitbreiding groep rechthebbenden en verhoging toelage pensioengerechtigden 2023 (zaaknummer 2023/046019)

De Minister van Sociale Ontwikkeling, Arbeid en Welzijn heeft de SER verzocht advies uit te brengen over een ontwerplandsbesluit tot uitbreiding van de kring van rechthebbenden op de toelage voor pensioengerechtigden en verhoging van het maandelijkse toelagebedrag. Het ontwerp bepaalt dat pensioengerechtigden met een inkomen dat gelijk is aan of lager is dan het AOV-pensioen voor de toelage in aanmerking komen. Tevens wordt de toelage verhoogd van Cg 130 naar Cg 169 per maand. Omdat deze wijzigingen sinds 1 augustus 2023 feitelijk worden toegepast, wordt hieraan terugwerkende kracht verleend.

De SER ondersteunt de invoering van het ontwerplandsbesluit. De verhoging vormt een gerichte koopkrachtreparatie voor sociaaleconomisch kwetsbare pensioengerechtigden. De stijging van 30 procent sluit aan bij de gecumuleerde inflatie van 29,1 procent over de periode 2012–2023. De maatregel vergroot de bestedingsruimte van AOV-gerechtigden, maar dicht de kloof tussen het AOV-inkomen en het bestaansminimum niet volledig. Structurele indexatie blijft daarom noodzakelijk. De voorgestelde financiering en begrotingsinpassing acht de SER op korte termijn verantwoord, mits de regeling solide en meerjarig wordt ingebed en de ontwikkeling van het aantal rechthebbenden en de financiële gevolgen helder worden gemonitord.

Hoewel de SER zijn instemming met de toeslagverhoging benadrukt, benadrukt hij tevens dat een heldere en structurele beleidslijn voor toekomstige verhogingen noodzakelijk is voor duurzame bescherming van ouderen die

in armoede verkeren. Het ontwerp is een belangrijke stap in de goede richting, maar op zichzelf niet voldoende; zij dient gepaard te gaan met een breder hervormingspakket gericht op het houdbaar maken van het sociaal stelsel.

Advies betreffende het ontwerpbesluit laboratoriumdiagnostiek (zaaknummer 2024/020614)

Op 3 juli 2025 ontving de SER van de Minister van Gezondheid, Milieu en Natuur een spoedadviesverzoek over het ontwerpbesluit tot wijziging van het Landsbesluit verstrekkingen basisverzekering ziektekosten 2014 en het Landsbesluit Medisch Tarief Sociale Verzekeringen, dat het verrichtingenstelsel voor medische laboratoriumdiagnostiek en de bijbehorende vergoedingen herzielt. De vigerende verrichtingenlijst is sinds 2001 niet geactualiseerd en bevat fouten en inconsistenties, terwijl het aandeel van laboratoriumkosten in de zorguitgaven aanzienlijk hoger ligt dan in vergelijkbare landen; de uitgaven stegen in drie jaar met circa 15 miljoen Gg. Een in 2023 ingestelde werkgroep ontwierp een nieuwe systematiek: onderscheid tussen order- en bepalingstarieven, een 24/7-beschikbaarheidstarief en maximumtarieven op basis van de tarieven van de Nederlandse Zorgautoriteit (NZa), met omrekeningsfactoren voor lokale kostenverschillen. De laboratoria schatten dat dit zonder adequate correcties tot een inkomstendaling van dertig tot veertig procent leidt. De SER toetst aan legaliteit, proportionaliteit, zorgvuldige voorbereiding en motivering, representativiteit van de economische data, het gelijkheids- en vertrouwensbeginsel en artikel 1 van het Eerste Protocol bij het EVRM (eigendomsbescherming). De SER concludeert dat modernisering noodzakelijk en legitiem is — de verouderde lijst, de volumeprikkels van het fee-for-service-stelsel en het ongelijke speelveld vergen herziening — maar dat de voorliggende tarievenstructuur niet voldoet aan de eisen van een controleerbare, representatieve en juridisch evenwichtige onderbouwing. De omrekeningsfactoren berusten op vertrouwelijke, niet-verifieerbare gegevens van slechts twee laboratoria; lokale kostenfactoren (hogere inkoopkosten, kapitaallasten, verplichte certificering) zijn onvoldoende verdisconteerd en het transponeringsmodel is niet gepubliceerd, zodat volledige impactanalyses onmogelijk zijn. Van instemming van de laboratoria is, anders dan de toelichting suggereert, niet gebleken; zij prefereren een kostprijsanalyse. De geschatte inkomstendaling van 30 à 40 procent kon de SER niet zelfstandig verifiëren, maar de Raad ziet geen reden te veronderstellen dat deze niet met de exploitatierealiteit overeenstemt; een abrupte terugval werkt naar verwachting direct door in solvabiliteit en liquiditeit en vormt een reëel risico voor kwaliteit, continuïteit en toegankelijkheid van de diagnostiek.

Juridisch weegt zwaar dat een overgangsregeling ontbreekt en de tarieven per direct worden ingevoerd. Een inkomstendaling van deze omvang moet, indien zij zich manifesteert zoals door de sector aangegeven, als disproportioneel worden aangemerkt en kan een onevenredige individuele last vormen in de zin van artikel 1 Eerste Protocol EVRM. Uitspraken van het Nederlandse College van Beroep voor het bedrijfsleven (2023, 2025), mutatis mutandis toepasbaar op Curaçao, bevestigen dat tarieven niet mogen berusten op verouderde of niet transparante kosteninformatie en dat een substantiële niet-gecompenseerde daling zonder overgangsarrangement onevenredig is. Het voorstel is voorts in strijd met gerechtvaardigd gewekte verwachtingen — aan de laboratoria is herhaaldelijk een voorlopig tariefregime toegezegd — en een toets aan het gelijkheidsbeginsel ontbreekt, nu de lasten uitsluitend op de laboratoriumsector worden afgewenteld; ook het ontbrekende declaratiekader schaadt de rechtszekerheid. De SER concludeert dat de herziening in beginsel aansluit bij legitieme beleidsdoelstellingen van modernisering, transparantie en kostenbeheersing, maar dat de voorliggende uitwerking in haar abruptheid, economische grondslag en procedurele verankering niet voldoet aan de vereisten van proportionaliteit, rechtszekerheid en EVRM-conformiteit; bij rechterlijke toetsing bestaat een reëel risico dat de vereiste fair balance ontbreekt. Invoering kan slechts verantwoord, proportioneel en juridisch houdbaar plaatsvinden als tijdelijk en wettelijk verankerd overgangsarrangement.

Het ontwerp-landsbesluit laboratoriumdiagnostiek voorziet in herziening van het verrichtingenstelsel voor medische laboratoriumdiagnostiek en de bijbehorende vergoedingen, die sinds 2001 niet zijn geactualiseerd en fouten en inconsistenties bevat.

De SER adviseert het volgende: invoering uitsluitend binnen een tijdelijk, expliciet in het landsbesluit verankerd overgangsarrangement met een gefaseerde ingroei van maximaal drie jaar; binnen die periode een verplicht onafhankelijk, sector breed representatief kostprijsonderzoek door de Curaçaose Zorgautoriteit, waaraan alle laboratoria gegevens aanleveren, zodat toekomstige tarieven op toetsbare, actuele en transparante gegevens berusten; een bindend en uniform declaratiekader met limitatieve lijsten; en inbedding in een breed beleidskader voor demand-management (probleemgerichte aanvraagformulieren, spiegelinformatie) en elektronische gegevensuitwisseling, met een digitaal patiëntendossier als cruciale stap. Aanvullend adviseert de Raad jaarlijkse tariefevaluatie door een onafhankelijke autoriteit (bij voorkeur de Zorgautoriteit, niet de SVB), structurele indexatie van zorgtarieven, tijdige consultatie van het CMC en publicatie van de economische onderbouwing op hoofdlijnen. De SER onderschrijft de noodzaak van modernisering van het verrichtingenstelsel en beheersing van de laboratoriumkosten, maar constateert dat de voorgestelde tarieven berusten op beperkte, niet-verifieerbare kostendata en zonder overgangsregeling een disproportionele last op de laboratoria leggen. Alleen binnen een zorgvuldig ontworpen, wettelijk verankerde transitie kan de tarievenstructuur bijdragen aan duurzame kostenbeheersing en behoud van hoogwaardige, toegankelijke laboratoriumzorg.

Advies inzake het conceptlandsbesluit Sportfonds Curaçao (zaaknummer 2025/030561)

Op 15 oktober 2025 heeft de SER een adviesaanvraag ontvangen van de Minister van Onderwijs, Wetenschap, Cultuur en Sport over het conceptlandsbesluit, houdende algemene maatregelen, Sportfonds Curaçao. Het conceptlandsbesluit strekt tot uitvoering van de Landsverordening Sportfonds Curaçao en beoogt een juridisch en bestuurlijk kader vast te stellen voor de toekenning, besteding en verantwoording van geormerkte middelen voor sportvoorzieningen, sportparticipatie en leefstijlinterventies.

De SER heeft het ontwerp beoordeeld vanuit juridisch, begrotingsrechtelijk, financieel, sociaaleconomisch en beleidsmatig perspectief. De Raad acht de wettelijke delegatiegrondslag in beginsel toereikend en het voorgestelde fondsregime juridisch houdbaar. Daarbij is het wel noodzakelijk dat de bevoegdheidsverdeling tussen de minister, de Beheerscommissie en de secretaris duidelijk en in overeenstemming met de Landsverordening administratieve rechtspraak wordt vastgelegd in de Nota van Toelichting. Tevens dient ondubbelzinnig te worden bepaald welk bestuursorgaan bevoegd is beschikkingen te nemen en op welke wijze eventuele mandatering plaatsvindt.

Volgens de SER sluit het conceptlandsbesluit in beginsel aan op de Landsverordening Comptabiliteit 2010 en de Landsverordening Financieel Beheer. Alle inkomsten en uitgaven van het Sportfonds moeten echter via de reguliere begrotings- en verantwoordingscyclus worden geautoriseerd en verantwoord. De Raad acht aanvullende waarborgen noodzakelijk op het gebied van integriteit, belangenverstrengeling, terugbetaling, toezicht en interne controle, teneinde onrechtmatige besteding en het ontstaan van een zogenoemd schaduwbudget te voorkomen.

De financieringsbasis van het Sportfonds wordt als juridisch robuust, maar financieel begrensd beoordeeld. De inkomsten zijn mede afhankelijk van de wettelijk geoormerkte afdracht uit de kansspelketen en kunnen daardoor fluctueren. De SER adviseert daarom te werken met behoedzame meerjarenramingen, financiële bandbreedtes en kwartaalgewijze monitoring. Daarnaast moeten risico's op oppotting van middelen en dubbelfinanciering worden beperkt door onder meer een maximale reserveringstermijn, tijdige herallocatie van niet-bestede middelen, risicogerichte controles en een openbaar toekenningsregister.

Vanwege de samenloop met het algemene subsidiekader adviseert de SER een duidelijke lex-specialis-bepaling en een anticumulatiebepaling op te nemen. Hiermee moet worden voorkomen dat dezelfde activiteiten gelijktijdig uit verschillende publieke middelen worden gefinancierd. Transparantie over ontvangers, bedragen, doelstellingen, projectperioden en prestatie-indicatoren is hierbij essentieel.

Vanuit sociaaleconomisch en beleidsmatig perspectief acht de SER de instelling van het Sportfonds wenselijk. Tegen de achtergrond van de vergrijzing, de hoge prevalentie van niet-overdraagbare aandoeningen en de stijgende zorguitgaven kan het fonds bijdragen aan preventie, sport- en leefstijlparticipatie, arbeidsproductiviteit en maatschappelijke inclusie. Het fonds kan tevens een belangrijke rol vervullen bij talentontwikkeling, school- en jeugdsport en het verbeteren van de toegankelijkheid van sportvoorzieningen voor kwetsbare groepen en inwoners van achterstandswijken. De SER benadrukt dat het fonds moet worden ondersteund door een deugdelijk monitoring- en evaluatiekader met meetbare prestatie- en effectindicatoren. Ook moeten open datatransparantie, rechtsbescherming en toegang tot relevante beoordelingsdocumenten worden gewaarborgd.

De SER concludeert dat het Sportfonds, mits aan de gestelde voorwaarden wordt voldaan, een juridisch verdedigbaar, financieel beheersbaar en beleidsmatig proportioneel instrument kan vormen. Het fonds kan fungeren als schakel tussen gezondheidsbeleid, sociale inclusie en economische productiviteit. De instemming van de SER is evenwel afhankelijk van een transparante bevoegdheidsstructuur, adequate financiële en juridische waarborgen, aansluiting op de reguliere begrotingscyclus, voorkoming van dubbelfinanciering en structurele monitoring en evaluatie.

Advies inzake de initiatiefontwerplandsverordening tot wijziging van de Landsverordening Arbeidsregeling 2000 (Landsverordening arbeid luchtvaart, scheepvaart en havens) (Zittingsjaar 2024-2025-242)

De SER heeft advies uitgebracht over het initiatiefvoorstel tot wijziging van de Arbeidsregeling 2000, waarmee de bestaande uitzonderingen voor werknemers in de luchtvaart-, haven- en scheepvaartsector worden opgeheven. Het voorstel beoogt deze werknemers onder dezelfde wettelijke regels voor arbeidsduur, rusttijden, overwerk en arbeid op feestdagen te brengen als andere werknemers op Curaçao. De kernambitie van het initiatief is het versterken van gelijke arbeidsbescherming en het harmoniseren van de arbeidswetgeving met nationale en internationale normen inzake gelijke behandeling en fatsoenlijk werk.

In zijn sociaaleconomische beoordeling constateert de SER dat de drie betrokken sectoren een belangrijke rol vervullen binnen de Curaçaose economie en zich na de COVID-19-pandemie in een herstelfase bevinden. Zowel de luchtvaart als de havensector laten sterke groeicijfers zien, terwijl de logistieke en maritieme activiteiten van

strategisch belang blijven voor de internationale verbondenheid van het land. Tegen deze achtergrond acht de SER het moment geschikt om de arbeidsbescherming in deze sectoren te moderniseren en te uniformeren.

De Landsverordening arbeid luchtvaart, scheepvaart en havens beoogt werknemers in de luchtvaart-, haven- en scheepvaartsector onder dezelfde wettelijke regels voor arbeidsduur, rusttijden, overwerk en arbeid op feestdagen te brengen als andere werknemers op Curaçao.

De sectorale analyse laat zien dat werknemers in de luchtvaart-, haven- en scheepvaartsector vaak werkzaam zijn onder onregelmatige werktijden, ploegendiensten en nachtwerk. De huidige uitzonderingspositie leidt volgens de SER tot een minder beschermend regime dan voor vergelijkbare werknemers in andere sectoren. Uniformering van de arbeidsnormen draagt naar verwachting bij aan een betere bescherming van werknemers, een grotere aantrekkelijkheid van deze beroepen en een verbetering van veiligheid, gezondheid en personeelsbehoud.

Ten aanzien van de loonkosteneffecten concludeert de SER dat de invoering van wettelijke overwerk- en feestdagtoeslagen en de toepassing van algemene arbeidstijdnormen zal leiden tot hogere arbeidskosten voor werkgevers. Deze effecten worden echter als reëel maar beheersbaar beoordeeld. De Raad verwacht geen ontwrichtende gevolgen voor de betrokken sectoren, mede omdat vergelijkbare arbeidsvoorwaarden reeds bestaan in andere Caribische jurisdicties. De hervorming verschuift het concurrentiemodel van kostenvoordelen gebaseerd op uitzonderingsregimes naar een model waarin productiviteit, kwaliteit, veiligheid en betrouwbaarheid centraal staan. Daarbij wijst de SER erop dat productiviteitsverbetering, met name in de havensector, belangrijker is voor het concurrentievermogen dan het behoud van lagere arbeidskosten.

Wat betreft administratieve lasten verwacht de SER een toename van verplichtingen voor werkgevers, onder meer op het gebied van arbeidstijdregistratie, overwerkadministratie en naleving van wettelijke normen. De Raad acht deze lasten echter uitvoerbaar, mits wordt geïnvesteerd in digitalisering van registratiesystemen en in sectorspecifieke ondersteuning en toezicht. Tevens wordt aanbevolen de implementatie gefaseerd uit te voeren, met aandacht voor voorlichting, begeleiding en evaluatie.

Met betrekking tot de internationale concurrentiepositie concludeert de SER dat de voorgestelde wijziging Curaçao beter in lijn brengt met internationale arbeidsnormen en gangbare regelgeving in vergelijkbare Caribische economieën. De Raad verwacht daarom geen wezenlijke verslechtering van de concurrentiepositie. Integendeel,

een modern en consistent arbeidsbeschermingsstelsel kan bijdragen aan een duurzamere economische ontwikkeling, een sterkere reputatie als vestigingsplaats en een hogere kwaliteit van dienstverlening in de open en internationaal georiënteerde sectoren van de economie.

Alles afwegende oordeelt de SER dat het initiatief juridisch houdbaar, economisch proportioneel en institutioneel uitvoerbaar is. De Raad adviseert het voorstel in beginsel gunstig te ontvangen, met bijzondere aandacht voor de randvoorwaarden voor implementatie, toezicht en handhaving.

Advies inzake de ministeriële regeling, met algemene werking, betreffende een importverbod op verse groente-, fruit- en kruidensoorten (zaaknummer 2024/020929)

De SER bracht in december 2025 advies uit over het voorgenomen importverbod op bepaalde verse groente-, fruit- en kruidensoorten. Het voorstel beoogt de voedselzekerheid van Curaçao te versterken, de lokale landbouwproductie te stimuleren en daarmee de afhankelijkheid van voedselimport te verminderen. Daarnaast beoogt het bij te dragen aan prijsstabiliteit, armoedebestrijding en een grotere economische weerbaarheid.

De Raad onderschrijft het belang en de urgentie van voedselzekerheid voor Curaçao. De huidige voedselvoorziening is in hoge mate afhankelijk van import, waardoor het eiland kwetsbaar is voor internationale prijsstijgingen, verstoringen van logistieke ketens en geopolitieke ontwikkelingen. Deze kwetsbaarheid raakt direct de bestaanszekerheid van huishoudens, doordat voedselprijzen een belangrijke invloed hebben op de koopkracht, vooral van lagere inkomensgroepen. Tegelijkertijd constateert de SER dat de mogelijkheden om de lokale voedselproductie substantieel op te schalen worden beperkt door structurele factoren, waaronder het semi-aride klimaat, waterschaarste, hoge productiekosten, beperkte schaalgrootte, institutionele knelpunten en een relatief zwakke concurrentiepositie van de landbouwsector. Hierdoor kan de lokale productie op korte termijn de importafhankelijkheid slechts beperkt vervangen.

Vanuit juridisch perspectief concludeert de SER dat de voorgestelde regeling in beginsel steunt op een toereikende nationale wettelijke grondslag en legitieme publieke doelstellingen dient. De Raad wijst echter op een belangrijk internationaalrechtelijk aandachtspunt. Een breed en permanent importverbod op agrarische producten kan strijdig zijn met de verplichtingen die voortvloeien uit de WTO/GATT-overeenkomsten, met name het verbod op kwantitatieve handelsbeperkingen. Mede in het licht van de internationale handelspositie van Curaçao acht de SER het risico reëel dat een dergelijke maatregel onvoldoende juridisch houdbaar is indien geen beroep kan worden gedaan op een toepasselijke uitzonderingsgrond.

Bij de beoordeling van het voorstel hanteert de SER de criteria van noodzakelijkheid, proportionaliteit, economische verantwoording en uitvoerbaarheid. Hoewel de nagestreefde beleidsdoelen als legitiem en maatschappelijk urgent worden aangemerkt, concludeert de Raad dat een generiek en permanent importverbod in de voorgestelde vorm niet voldoet aan deze criteria. De maatregel wordt onvoldoende proportioneel geacht, terwijl de economische risico's – waaronder hogere consumentenprijzen, marktmacht, verstoringen van de concurrentie, informele handel en mogelijke internationale handelsconflicten – aanzienlijk zijn. Daarnaast acht de SER de uitvoerbaarheid afhankelijk van sterke institutionele capaciteit, een betrouwbaar monitoringsysteem en voldoende gegevens over de lokale productiecapaciteit.

De SER adviseert daarom het conceptlandsbesluit niet in de huidige vorm vast te stellen. Indien importrestricties worden overwogen, dienen deze tijdelijk, doelgericht en beperkt in reikwijdte te zijn, gekoppeld aan duidelijke evaluatiemomenten en ingebed in een bredere beleidsstrategie.

De SER roept de regering op om, uitgaande van dezelfde legitieme doelstellingen, de kern van het voedsel- en landbouwbeleid voortaan te zoeken in de versterking van de structurele voorwaarden voor lokale productie, de verbetering van logistiek en marktkoppeling en de bescherming van kwetsbare huishoudens, en om grensmaatregelen hoogstens als aanvullende, tijdelijke instrumenten te overwegen binnen een transparant en toetsbaar beleidskader.

Het voorgenomen importverbod op bepaalde verse groente-, fruit- en kruidensoorten beoogt de voedselzekerheid van Curaçao te versterken, de lokale landbouwproductie te stimuleren en daarmee de afhankelijkheid van voedselimport te verminderen.

Advies inzake de ontwerp-ministeriële regeling, met algemene werking, ter uitvoering van artikel 13, eerste lid, van de Landsverordening minimumlonen (zaaknummer 2025/059901)

De SER heeft advies uitgebracht over de ontwerp-ministeriële regeling waarmee het wettelijk minimumuurloon per 1 januari 2026 met 1,8% wordt geïndexeerd, van Cg 11,72 naar Cg 11,93, overeenkomstig de in de Landsverordening minimumlonen voorgeschreven koppeling aan de ontwikkeling van de consumentenprijsindex (CPI). De Raad onderschrijft dat deze wettelijke systematiek primair is gericht op het behoud van de koopkracht van werknemers aan de onderkant van de arbeidsmarkt en heeft uiteindelijk positief geadviseerd over de voorgestelde indexering, onder de voorwaarde dat de nota van toelichting inhoudelijk en methodologisch wordt aangescherpt.

In zijn beoordeling heeft de SER nadrukkelijk aangesloten bij de oorspronkelijke doelstellingen en afwegingskaders die ten grondslag lagen aan de totstandkoming van de Landsverordening minimumlonen van 31 mei 1972. De Raad benadrukt dat de wetgever het minimumloon niet uitsluitend als een technisch indexeringsinstrument heeft bedoeld, maar als een sociaal beschermingsinstrument dat werknemers een maatschappelijk aanvaardbare minimumbeloning waarborgt. Tegelijkertijd dient iedere aanpassing van het minimumloon steeds plaats te vinden op basis van een evenwichtige afweging tussen sociale bescherming, koopkrachtbehoud, economische draagkracht, arbeidsproductiviteit, werkgelegenheid en concurrentiekracht. Deze oorspronkelijke ratio vormt volgens de SER nog steeds het toetsingskader voor de beoordeling van minimumloonaanpassingen.

Een belangrijk aandachtspunt in het advies betreft het ontbreken van recente en betrouwbare sociaaleconomische data. De SER constateert dat actuele gegevens over onder meer de inkomensverdeling, sectorale winstgevendheid, loonkostenstructuur, arbeidsproductiviteit en de omvang van de informele economie ontbreken of onvoldoende beschikbaar zijn. Hierdoor is een volledig onderbouwde sociaaleconomische toetsing slechts beperkt mogelijk en neemt de onzekerheid rond de effecten van minimumloonbeleid toe. De Raad benadrukt daarom het belang van structurele verbetering van de statistische informatievoorziening en pleit voor een monitorings- en evaluatiekader waarmee toekomstige minimumloonaanpassingen beter evidence-based kunnen worden beoordeeld.

Daarnaast plaatst de SER kritische kanttekeningen bij de berekening van de directe en indirecte (overloop-)effecten van de voorgestelde indexering. Hoewel de berekeningen van de totale loonkostenimpuls rekenkundig juist worden geacht, acht de Raad de onderliggende aannames onvoldoende robuust. De gebruikte ramingen zijn gebaseerd op een inkomensverdeling uit 2019, terwijl de arbeidsmarkt sinds die tijd ingrijpend is veranderd. Ook acht de SER de veronderstelde overloopeffecten onvoldoende empirisch onderbouwd, omdat internationale studies waarop deze zijn gebaseerd betrekking hebben op veel grotere minimumloonstijgingen dan de voorgestelde indexering van 1,8%. De Raad adviseert daarom om toekomstige ramingen transparanter te presenteren, scenarioanalyses met bandbreedtes op te nemen en de aannames te actualiseren zodra recente microdata beschikbaar komen.

Voorts besteedt de SER uitvoerig aandacht aan de vraag in hoeverre een verhoging van het wettelijk minimumloon een effectief instrument is voor de bestrijding van armoede en inkomensongelijkheid. De Raad concludeert dat eerdere verhogingen hebben bijgedragen aan een verbetering van de koopkracht van werknemers die daadwerkelijk het minimumloon verdienen. Tegelijkertijd wijst de SER erop dat een aanzienlijk deel van de bevolking dat met armoede wordt geconfronteerd, waaronder informele werkenden, zelfstandigen, uitkeringsgerechtigden en personen met deeltijdwerk, niet of nauwelijks profiteert van een verhoging van het wettelijk minimumloon. Daardoor kan het minimumloon weliswaar bijdragen aan inkomensverbetering voor een specifieke groep werknemers, maar vormt het geen zelfstandig of afdoende instrument voor een breed armoedebeleid. De Raad acht een samenhangend pakket van flankerende maatregelen noodzakelijk om de doelstellingen op het gebied van armoedebestrijding en inkomensgelijkheid daadwerkelijk te realiseren.

Ten aanzien van de verwachte effecten van de voorgestelde indexering concludeert de SER dat de maatregel, gezien de beperkte omvang, naar verwachting beheersbaar is. Op basis van de beschikbare impactanalyse wordt rekening gehouden met een beperkte stijging van de inflatie, een gering negatief effect op de economische groei en enige druk op arbeidsintensieve sectoren, terwijl de extra loonkosten voor de economie als geheel binnen de huidige macro-economische vooruitzichten kunnen worden opgevangen. De Raad benadrukt echter dat de daadwerkelijke effecten alleen zorgvuldig kunnen worden beoordeeld wanneer de overheid investeert in betere data, structurele monitoring en tijdige evaluatie van de sociaal-economische gevolgen van toekomstige minimumloonaanpassingen.

Conferenties en symposia

Conferenties en symposia vormen voor de SER een belangrijk instrument om invulling te geven aan zijn wettelijke opdracht als onafhankelijk adviesorgaan en platform voor sociale dialoog. Door beleidsmakers, sociale partners, wetenschappers, ondernemers, studenten en vertegenwoordigers van maatschappelijke organisaties bijeen te brengen, bevordert de SER de uitwisseling van kennis en perspectieven, het geïnformeerde maatschappelijke debat en de gezamenlijke reflectie op actuele en toekomstige sociaaleconomische vraagstukken.

In 2025 stonden deze bijeenkomsten in het teken van thema's die van strategische betekenis zijn voor de duurzame sociaaleconomische ontwikkeling van Curaçao, waaronder brede welvaart, de toekomst van werk en de maatschappelijke gevolgen van kunstmatige intelligentie (AI). De conferenties en symposia boden een inhoudelijk platform om internationale kennis en ervaringen te verbinden met de specifieke Curaçaose context, opkomende ontwikkelingen vroegtijdig te signaleren en te agenderen, en de wisselwerking tussen wetenschap, beleid en uitvoeringspraktijk te versterken.

Daarmee droegen deze activiteiten niet alleen bij aan kennisontwikkeling en bewustwording, maar ook aan beter geïnformeerde beleidsvorming en een meer integrale afweging van economische, sociale en maatschappelijke belangen. Door uiteenlopende perspectieven vroegtijdig bijeen te brengen, versterkte de SER tevens de voorwaarden voor de ontwikkeling van uitvoerbare en breed gedragen beleidsoplossingen voor de complexe uitdagingen waarvoor Curaçao zich gesteld ziet.

Symposium Brede Welvaart als kompas voor maatschappelijke ontwikkeling

In het kader van het werkbezoek van een delegatie van de Sociaal-Economische Raad van Nederland organiseerde de SER van Curaçao op 5 maart 2025, in samenwerking met de University of Curaçao (UoC), een publiek symposium over brede welvaart. Prof. dr. Kim Putters, voorzitter van de Nederlandse SER, verzorgde daarbij de centrale lezing, getiteld *'Navigeren op het smalle pad naar brede welvaart: een maatschappelijke transitie'*. Het symposium bracht vertegenwoordigers uit de overheid, wetenschap, sociale partners, het hoger onderwijs en maatschappelijke organisaties bijeen voor een inhoudelijke gedachtewisseling over de betekenis en praktische toepasbaarheid van brede welvaart als richtinggevend kader voor een meer integrale en toekomstbestendige sociaaleconomische beleidsvorming.

In zijn lezing benadrukte prof. dr. Putters dat maatschappelijke vooruitgang niet uitsluitend kan worden afgemeten aan economische groei, maar ook afhankelijk is van factoren als gezondheid, bestaanszekerheid, gelijke kansen, kwaliteit van de leefomgeving, sociale cohesie en vertrouwen in instituties. Tegen deze achtergrond werd gereflecteerd op de vraag hoe het brede welvaartsperspectief kan bijdragen aan het maken van evenwichtige beleidskeuzes die rekening houden met zowel de huidige als toekomstige generaties.

Namens de SER werd een inhoudelijke reflectie gegeven waarin de Nederlandse ervaringen werden verbonden met de sociaaleconomische realiteit van Curaçao. Daarbij werd ingegaan op de betekenis van Brede Welvaart voor een kleine eilandstaat die wordt gekenmerkt door economische kwetsbaarheid, demografische veranderingen en een grote afhankelijkheid van internationale ontwikkelingen. Het symposium maakte duidelijk hoe het brede welvaartsperspectief kan bijdragen aan integrale beleidsafwegingen en een evenwichtige afweging van economische, sociale en ecologische belangen.

Symposium 'Brede Welvaart als kompas voor maatschappelijke ontwikkeling', 5 maart 2025.

The Future of Work – Living and Growing with AI

Op 30 september organiseerde de SER de derde editie van de conferentiereeks *The Future of Work*, onder de titel *Work Re-Imagined: Living and Growing with AI*. De conferentie vond plaats in het auditorium van de Centrale Bank van Curaçao en Sint Maarten (CBCS) en bracht vertegenwoordigers van de overheid, het bedrijfsleven, werknemersorganisaties, kennisinstellingen en de samenleving bijeen om de kansen en uitdagingen van kunstmatige intelligentie (AI) voor Curaçao te bespreken.

Centraal stond de vraag hoe AI op een verantwoorde wijze kan bijdragen aan economische ontwikkeling, een toekomstbestendige arbeidsmarkt en maatschappelijke vooruitgang. Tijdens de drie thematische sessies *Empowering People*, *Resilient Economies* en *Open Mic: Future Voices* werd aandacht besteed aan onder meer digitale vaardigheden, een leven lang ontwikkelen, de impact van AI op werkgelegenheid en ondernemerschap, werknemersrechten, privacy, robuust bestuur en de noodzaak van inclusieve digitale transitie. De interactieve opzet bood ruimte voor een brede maatschappelijke dialoog, waarbij ook vraagstukken als brain drain, toerisme, de informele economie en sociale bescherming aan bod kwamen.

Een terugkerende conclusie was dat de kansen van AI alleen duurzaam kunnen worden benut wanneer technologische innovatie wordt ondersteund door adequate regelgeving, transparantie, menselijke controle, betrouwbare digitale infrastructuur en samenwerking tussen overheid, werkgevers, werknemers en maatschappelijke organisaties. Daarbij werd nadrukkelijk aansluiting gezocht bij internationale kaders, waaronder de UNESCO-aanbeveling inzake de ethiek van kunstmatige intelligentie, als referentie voor een mensgerichte en verantwoordelijke toepassing van AI.

Met deze conferentie gaf de SER invulling aan zijn rol als onafhankelijk platform voor sociaaleconomische dialoog en kennisuitwisseling over strategische ontwikkelingen die de arbeidsmarkt en economie van Curaçao raken. De bijeenkomst droeg bij aan de bewustwording van de maatschappelijke impact van AI en stimuleerde het debat over de voorwaarden voor een inclusieve, veerkrachtige en toekomstbestendige economie waarin technologische vooruitgang hand in hand gaat met sociale rechtvaardigheid en duurzame welvaart.

The Future of Work · Work Re-Imagined: Living and Growing with AI, 30 september 2025.

Regionale en Internationale relaties

In 2025 heeft de SER zijn internationale en regionale positie verder verstevigd door de succesvolle voltooiing van zijn voorzitterschappen van zowel de *International Association of Economic and Social Councils and Similar Institutions* (AICESIS) als het regionale netwerk van sociaaleconomische raden en vergelijkbare instellingen van Latijns-Amerika en het Caribisch gebied (CESISALC). Met deze gelijktijdige voorzitterschappen vervulde de SER Curaçao een verbindende rol tussen mondiale en regionale netwerken voor sociale dialoog.

Gedurende het verslagjaar lag de nadruk op het verdiepen van de institutionele samenwerking, het bevorderen van geïnstitutionaliseerde sociale dialoog en het versterken van de internationale uitwisseling van kennis, ervaringen en goede praktijken. De SER droeg daarmee actief bij aan de agendering en inhoudelijke behandeling van grensoverschrijdende sociaaleconomische vraagstukken en aan een sterkere positionering van sociaaleconomische raden binnen internationale en regionale beleidsprocessen. Tegelijkertijd werd de internationale zichtbaarheid van Curaçao vergroot en zijn positie als constructieve, deskundige en betrouwbare partner binnen het mondiale netwerk van sociaaleconomische advies- en overlegorganen verder versterkt.

Regionale samenwerking

Als voorzitter van CESISALC heeft de SER in 2025 ingezet op de verdere versterking van de samenwerking tussen instellingen voor sociale dialoog in Latijns-Amerika en het Caribisch gebied. Via regionale vergaderingen, workshops en gezamenlijke projecten werden ervaringen uitgewisseld over onder meer Brede Welvaart, kunstmatige intelligentie, sociale rechtvaardigheid, institutionele versterking en de toekomst van werk. Tevens werd gewerkt aan de uitbreiding van het netwerk, de oprichting van het Ibero-Amerikaanse samenwerkingsverband RICESIS en een zorgvuldige overdracht van het voorzitterschap aan de SER van Guatemala. Hiermee droeg de SER bij aan de verdere professionalisering, bestuurlijke continuïteit en inhoudelijke verdieping van de regionale samenwerking op het gebied van sociaal overleg.

Internationale samenwerking

Internationaal stond 2025 in het teken van de afronding van het Curaçaose voorzitterschap van AICESIS en de verdere versterking van de samenwerking met strategische partners, waaronder de Internationale Arbeidsorganisatie (ILO), het Europees Economisch en Sociaal Comité (EESC), de Economische en Sociale Raad van de Verenigde Naties (UN-ECOSOC) en de zusterorganisaties binnen het Koninkrijk. De SER vertegenwoordigde AICESIS op diverse internationale fora, leverde een actieve bijdrage aan de mondiale beleidsdialoog over sociale rechtvaardigheid, duurzame ontwikkeling en kunstmatige intelligentie en organiseerde in Willemstad de afsluitende bestuurs- en algemene vergadering van AICESIS, gecombineerd met een internationale conferentie over AI en sociale dialoog.

Overzicht van activiteiten in 2025 (in volgorde van datum activiteit)

Onderstaand overzicht geeft een chronologisch beeld van de regionale en internationale activiteiten van de SER in 2025. De activiteiten illustreren hoe de Raad, vanuit zijn voorzitterschappen en internationale partnerschappen, heeft bijgedragen aan de versterking van sociale dialoog, institutionele samenwerking en kennisuitwisseling. Tevens laten zij zien hoe Curaçao, ondanks zijn kleinschaligheid, een zichtbare en inhoudelijk gewaardeerde rol vervult binnen mondiale en regionale netwerken die zich richten op duurzame, inclusieve en toekomstbestendige sociaaleconomische ontwikkeling.

Maart 2025

- Van 1 tot en met 8 maart bracht prof. dr. Kim Putters, voorzitter van de Sociaal-Economische Raad van Nederland, samen met een delegatie van de SER Nederland een werkbezoek aan Curaçao. Het bezoek vond plaats in het kader van de samenwerking tussen de sociaaleconomische raden binnen het Koninkrijk en stond in het teken van kennisuitwisseling, institutionele samenwerking en de toepassing van Brede Welvaart als afwegingskader voor sociaaleconomisch beleid.

Werkbezoek van de delegatie van SER Nederland, maart 2025.

Tijdens het werkbezoek vonden gesprekken plaats met vertegenwoordigers van de overheid, sociale partners, publieke instellingen en maatschappelijke organisaties. Daarmee werd ruimte gecreëerd voor een brede uitwisseling over de sociaaleconomische uitdagingen van Curaçao en over de wijze waarop de SER'en binnen het Koninkrijk elkaar kunnen ondersteunen bij kennisontwikkeling en beleidsadvisering. Een centraal onderdeel van het programma was het symposium aan de University of Curaçao, waar prof. dr. Putters de lezing Navigeren op het smalle pad naar brede welvaart: een maatschappelijke transitie verzorgde.

Werkbezoek SER Nederland aan Curaçao, maart 2025.

Het bezoek maakte duidelijk dat Brede Welvaart niet uitsluitend als theoretisch concept moet worden benaderd, maar ook als praktisch kader voor het afwegen van economische, sociale en ecologische belangen. Voor SER Curaçao bood het werkbezoek aanknopingspunten om de samenwerking met de SER Nederland verder te verdiepen en internationale kennis bruikbaar te maken voor de nationale adviespraktijk. Tevens werd de onderlinge band tussen de sociaaleconomische raden binnen het Koninkrijk verstevigd.

- Op 11 maart organiseerde SER Curaçao, als voorzitter van het regionale netwerk van Sociaal-Economische Raden en Vergelijkbare Instellingen van Latijns-Amerika en het Caribisch gebied (CESISALC), een virtuele vergadering met vertegenwoordigers van de aangesloten instellingen. De bijeenkomst diende ter voorbereiding van de hybride vergadering en workshop die later die maand in Guatemala zouden plaatsvinden.
Door de leden tijdig te betrekken bij de inhoudelijke programmering, de prioritaire thema's en de gewenste resultaten, werd een gezamenlijke regionale agenda voorbereid rond sociaal dialoog, innovatie en bestuur. Deze werkwijze bevorderde niet alleen de inhoudelijke relevantie van de daaropvolgende bijeenkomst, maar ondersteunde ook een participatieve en transparante besluitvorming binnen het netwerk. Voor SER Curaçao maakte de vergadering deel uit van zijn verantwoordelijkheid om als voorzitter richting te geven aan de regionale samenwerking en de bestuurlijke continuïteit van CESISALC te bewaken.
- Op 25 maart faciliteerde SER Curaçao, in zijn hoedanigheid van voorzitter van AICESIS, in Brussel de ondertekening van een samenwerkingsovereenkomst tussen AICESIS en het Europees Economisch en Sociaal Comité (EESC). De overeenkomst werd ondertekend door John Jacobs, president van AICESIS en fungerend voorzitter van SER Curaçao, en Oliver Röpke, voorzitter van het EESC.
Met de overeenkomst werd een structureel samenwerkingskader vastgelegd voor thema's als klimaatbeleid, migratie, volksgezondheid, technologische verandering en democratisch bestuur. Tevens

werden afspraken gemaakt over informatie-uitwisseling, wederzijdse deelname aan activiteiten en gezamenlijke bijdragen aan internationale beleidsfora. De overeenkomst gaf daarmee een meer duurzame en institutionele basis aan de samenwerking tussen organisaties die maatschappelijke en sociaaleconomische dialoog vertegenwoordigen.

Voor SER Curaçao vormde de ondertekening een concreet resultaat van het AICESIS-voorzitterschap. De Raad benutte zijn positie om internationale partnerschappen te formaliseren en om de rol van sociaaleconomische raden en het maatschappelijk middenveld binnen mondiale beleidsprocessen beter te verankeren. Daarmee werd tevens de internationale zichtbaarheid van Curaçao als voorzitter van een mondiaal netwerk voor sociaal overleg vergroot.

Op 26 maart werd onder het Curaçaose voorzitterschap de vernieuwde samenwerkingsovereenkomst tussen AICESIS en de Internationale Arbeidsorganisatie (ILO) ondertekend. De overeenkomst, die loopt tot 2031, bouwt voort op de samenwerking die beide organisaties sinds 2000 onderhouden en richt zich onder meer op waardig werk, sociale rechtvaardigheid, de rechtsstaat, democratisch bestuur en duurzame arbeidsmarkten.

SER Curaçao was vanuit het voorzitterschap betrokken bij de onderhandelingen en de strategische herijking van het partnerschap. In de vernieuwde samenwerking kregen beleidsonderzoek, belangenbehartiging, institutionele capaciteitsopbouw en gezamenlijke activiteiten een centrale plaats. Tevens werd een basis gelegd voor verdere inhoudelijke samenwerking, waaronder de voorbereiding van een gezamenlijke AICESIS-ILO-conferentie.

De overeenkomst betekende meer dan een voortzetting van bestaande contacten. Zij bood een formeel kader waarbinnen de kennis, ervaringen en positie van sociaaleconomische raden systematischer kunnen worden verbonden met de expertise en internationale agenda van de ILO. Voor SER Curaçao was dit een wezenlijke institutionele opbrengst van het voorzitterschap, waarmee het belang van representatief sociaal overleg binnen internationale discussies over arbeid en sociale rechtvaardigheid verder werd bevestigd.

Vernieuwing van de samenwerking tussen AICESIS en de ILO, maart 2025.

- Op 31 maart vond in Antigua, Guatemala, een hybride vergadering en workshop van CESISALC plaats, voorafgaand aan het INTERCOONECTA-programma. SER Curaçao gaf als voorzitter leiding aan de regionale uitwisseling en nodigde de SER van Sint Maarten uit zich kandidaat te stellen voor toetreding tot het netwerk. Daarmee werd ingezet op een bredere vertegenwoordiging van Caribische instellingen binnen CESISALC.

De workshop stond in het teken van innovatie, sociaal dialoog en bestuur in Latijns-Amerika en het Caribisch gebied. Deskundigen uit Panama en Guatemala, vertegenwoordigers van de ILO en instellingen voor sociaal dialoog uit de regio wisselden ervaringen uit over de rol van representatieve overlegstructuren in democratisch bestuur. Daarbij werd onderstreept dat duurzame beleidsvorming afhankelijk is van effectieve samenwerking tussen overheid, werkgevers, werknemers en burgers.

Daarnaast werd aandacht besteed aan de gevolgen van kunstmatige intelligentie en automatisering voor de arbeidsmarkt. De discussies gingen onder meer over verschillen in impact tussen mannen en vrouwen, de gevolgen voor uiteenlopende beroepsgroepen en de kansen die generatieve AI biedt voor productiviteitsgroei en nieuwe vormen van werk. Ook werd gewezen op het belang van digitale toegang, technologische infrastructuur en tijdige investeringen in vaardigheden als voorwaarden voor een inclusieve technologische transitie.

De bijeenkomst vergrootte de inhoudelijke deskundigheid binnen het netwerk en verbond regionale kennisuitwisseling aan actuele vraagstukken die ook voor Curaçao relevant zijn. Door deze thema's te agenderen en deskundigen bijeen te brengen, gaf SER Curaçao uitvoering aan zijn rol als voorzitter en kennisbemiddelaar binnen CESISALC.

CESISALC-vergadering en workshop in Antigua, Guatemala, 31 maart 2025.

Regionale uitwisseling over innovatie, sociale dialoog en bestuur.

April 2025

- Van 1 tot en met 3 april werd in Guatemala het INTERCOONECTA-programma voortgezet. Het programma is een initiatief van het Spaanse agentschap voor internationale ontwikkelingssamenwerking AECID en de Sociaal-Economische Raad van Spanje. Vertegenwoordigers van sociaaleconomische raden uit Europa en Latijns-Amerika wisselden ervaringen uit over de bescherming van kinderen, armoedebestrijding en de institutionalisering van sociaal overleg in nationale wetgeving.

Een belangrijk resultaat van de bijeenkomst was de formele oprichting van het Ibero-Amerikaanse netwerk van Sociaal-Economische Raden en Vergelijkbare Instellingen (RICESIS). Hiermee ontstond een structureel samenwerkingsplatform tussen sociaaleconomische raden uit Spanje, Portugal en Latijns-Amerika. Het netwerk biedt mogelijkheden voor gezamenlijke kennisontwikkeling, institutionele ondersteuning en uitwisseling over sociaaleconomische vraagstukken die meerdere landen en regio's raken.

Daarnaast werd een publicatie gepresenteerd over de bijdrage van sociaal overleg aan de verwezenlijking van de duurzame ontwikkelingsdoelstellingen van de Agenda 2030. De oprichting van RICESIS betekende een verbreding van de bestaande regionale samenwerking en creëerde een formeel kanaal voor interregionale kennisuitwisseling. Voor SER Curaçao sloot deze ontwikkeling aan bij de inzet om netwerken voor sociale dialoog institutioneel te versterken en internationale ervaringen toegankelijk te maken voor kleinere landen en adviesorganen.
- Op 8 april leidde SER Curaçao in Belgrado de jaarlijkse statutaire bestuursvergadering van AICESIS. De vergadering werd gezamenlijk voorgezeten door John Jacobs, fungerend voorzitter van SER Curaçao en president van AICESIS, die virtueel deelnam, en Raúl Henríquez, directeur en algemeen secretaris van SER Curaçao, die het voorzitterschap ter plaatse waarnam.

Internationale conferentie '25 Jaar Sociale Dialoog in de Republiek Servië', april 2025.

Tijdens de vergadering werd de procedure gestart voor de vernieuwing van de bestuursstructuur van AICESIS. Daarmee werd vooruitgelopen op de overdracht van het Curaçaose voorzitterschap en op de samenstelling van de bestuursorganen voor de volgende zittingsperiode. De bespreking was noodzakelijk om institutionele continuïteit, representativiteit en een ordelijke opvolging binnen de vereniging te waarborgen.

Daarnaast werd gewerkt aan de voorbereiding van de gezamenlijke AICESIS-ILO-conferentie en aan de verdere ontwikkeling van de *Sustainable Growth Index*. Deze index is bedoeld om economische, sociale, financiële en ecologische ontwikkelingen in samenhang te beoordelen en sluit daarmee aan bij de bredere internationale discussie over duurzame en inclusieve groei.

Aansluitend nam SER Curaçao deel aan de internationale conferentie 25 Jaar Sociale Dialoog in de Republiek Servië. Namens het AICESIS-voorzitterschap benadrukte Raúl Henriquez dat sociale dialoog niet uitsluitend een formeel overlegmechanisme is, maar ook een cultuur van democratische participatie, wederzijds vertrouwen en gedeelde verantwoordelijkheid vereist. Daarmee werd het belang van sterke en representatieve instituties voor sociaal overleg opnieuw internationaal onder de aandacht gebracht.

Tijdens de bijeenkomst werd tevens bevestigd dat Willemstad op 30 en 31 oktober gaststad zou zijn voor de volgende bestuursvergadering en Algemene Vergadering van AICESIS. Deze besluitvorming markeerde

een belangrijke stap in de voorbereiding van de afsluiting van het Curaçaose voorzitterschap en bood Curaçao de gelegenheid om internationale vertegenwoordigers van sociaaleconomische raden en kennisinstellingen bijeen te brengen voor zowel bestuurlijke besluitvorming als inhoudelijke uitwisseling.

Mei 2025

- Op 22 mei faciliteerde SER Curaçao, als voorzitter van AICESIS, een virtuele bestuursvergadering ter voorbereiding van de vernieuwing van de bestuursorganen voor de zittingsperiode 2025–2027. De vergadering bouwde voort op de besluiten die tijdens de statutaire bijeenkomst in Belgrado waren voorbereid en stond in het teken van goed bestuur, representativiteit en institutionele continuïteit. De bestuursleden bespraken de samenstelling van het toekomstige bestuur en de procedure voor de benoeming van de secretaris-generaal voor de periode 2025–2029. Hoewel tijdens deze vergadering nog geen definitieve besluitvorming kon plaatsvinden, bood zij ruimte om de uiteenlopende standpunten zorgvuldig te bespreken en de verdere besluitvorming voor te bereiden. Daarbij bevestigden de deelnemende leden hun gezamenlijke inzet voor transparant bestuur, inclusieve besluitvorming en een evenwichtige geografische vertegenwoordiging binnen AICESIS. Door het proces zorgvuldig te begeleiden en ruimte te creëren voor consensusvorming leverde SER Curaçao een bijdrage aan de bestuurlijke stabiliteit van de organisatie en aan een ordelijke overdracht van het voorzitterschap. Daarmee werd invulling gegeven aan de verantwoordelijkheid die het voorzitterschap draagt voor de continuïteit en geloofwaardigheid van de internationale vereniging.
- Op 26 mei organiseerde SER Curaçao, in het kader van de afronding van zijn voorzitterschap van CESISALC, een virtuele vergadering van het regionale netwerk. De bijeenkomst had tot doel de aangesloten instellingen in de gelegenheid te stellen zich kandidaat te stellen voor het voorzitterschap voor de periode 2025–2027 en de voorbereidingen voor de overdracht van het bestuur tijdig in gang te zetten. Tijdens de vergadering werd tevens de mogelijke toetreding van de SER van Sint Maarten besproken. Daarmee werd verder gewerkt aan een bredere vertegenwoordiging van het Caribisch deel van het Koninkrijk binnen het regionale netwerk. Daarnaast presenteerden de leden projecten en initiatieven die verband hielden met het centrale thema van het Curaçaose voorzitterschap: Brede Welvaart. De uitwisseling van ervaringen maakte zichtbaar hoe dit concept binnen verschillende landen en instellingen wordt toegepast als kader voor duurzame sociaaleconomische ontwikkeling. De vergadering droeg daarmee niet alleen bij aan een zorgvuldige bestuurlijke overgang, maar ook aan de verdere verankering van Brede Welvaart als gemeenschappelijk referentiekader binnen CESISALC. Tevens werd de rol van het netwerk als platform voor beleidsuitwisseling, gezamenlijk leren en regionale samenwerking verder versterkt.

Juni 2025

- Op 11 juni vertegenwoordigde SER Curaçao, als voorzitter van AICESIS, de internationale vereniging tijdens de 113e Internationale Arbeidsconferentie van de Internationale Arbeidsorganisatie (ILO) in Genève. Namens AICESIS benadrukte directeur en algemeen secretaris Raúl Henriquez dat de toenemende sociaaleconomische ongelijkheid, geopolitieke spanningen en klimaatverandering vragen om een intensievere multilaterale samenwerking tussen overheden, sociale partners en internationale organisaties. De interventie sloot inhoudelijk aan bij de in maart vernieuwde samenwerkingsovereenkomst tussen AICESIS en de ILO en benadrukte de bijdrage die sociaaleconomische raden kunnen leveren aan waardig werk, sociale rechtvaardigheid, inclusieve economische groei en een rechtvaardige transitie. Tevens bood de conferentie gelegenheid om de samenwerking met de ILO verder te operationaliseren en de gezamenlijke internationale agenda op het gebied van sociaal overleg onder de aandacht te brengen. Door AICESIS tijdens het hoogste mondiale overlegorgaan op het terrein van arbeid te vertegenwoordigen, droeg SER Curaçao eraan bij dat de ervaringen en inzichten van sociaaleconomische raden werden ingebracht in de internationale beleidsdialoog over de toekomst van werk en sociale rechtvaardigheid.

Vertegenwoordiging van AICESIS tijdens de 113e Internationale Arbeidsconferentie, juni 2025.

- Op 12 juni nam SER Curaçao, vertegenwoordigd door senior beleidsadviseur Miloushka Sboui-Racamy namens AICESIS, deel aan het partnersgesprek *Conversation: Fostering a Just Transition through Social Dialogue*. Tijdens deze bijeenkomst werd benadrukt dat een rechtvaardige klimaat- en duurzaamheidstransitie alleen mogelijk is wanneer werknemers, werkgevers, maatschappelijke organisaties en getroffen gemeenschappen daadwerkelijk worden betrokken bij de beleidsvorming. Namens AICESIS werd gewezen op de betekenis van sociale dialoog als instrument voor inclusieve besluitvorming en duurzame economische ontwikkeling. Tegelijkertijd werd aandacht gevraagd voor de institutionele en financiële uitdagingen waarmee veel overlegorganen worden geconfronteerd. AICESIS pleitte daarom voor structurele consultatie van sociale partners, verdere verdieping van de samenwerking met de ILO en investeringen in sterke en onafhankelijke instituties voor sociaal overleg. Met deze bijdrage bracht SER Curaçao de ervaringen van sociaaleconomische raden onder de aandacht van een internationaal publiek en leverde het een inhoudelijke bijdrage aan de mondiale discussie over rechtvaardige transitie.
- Op 30 juni faciliteerde de vice-secretaris-generaal van AICESIS voor Latijns-Amerika en het Caribisch gebied een regionale bijeenkomst over Brede Welvaart en duurzame ontwikkeling. Centraal stond de *Sustainable Growth Index*, die door prof. dr. Gusztáv Báger werd gepresenteerd als instrument om economische, sociale, financiële en ecologische ontwikkelingen integraal te beoordelen. De deelnemers bespraken de mogelijkheden om de index toe te passen binnen de regio en bevestigden de conclusies van de regionale bijeenkomst van september 2024. Daarbij kwamen onder meer onderwijs, duurzame en digitale infrastructuur, sociale inclusie, regionale samenwerking en institutionele versterking aan de orde. Tevens werd gesproken over de wijze waarop wetenschappelijke inzichten kunnen worden

vertaald naar beleidsontwikkeling en hoe de index verder kan worden aangepast aan de specifieke kenmerken van Latijns-Amerika en het Caribisch gebied.

De bijeenkomst resulteerde in voorstellen voor verdere regionale samenwerking, deskundigheidsbevordering en de ontwikkeling van een transparant monitoringsmechanisme. Daarmee werd een volgende stap gezet in de ontwikkeling van een gezamenlijk instrument dat sociaaleconomische raden kan ondersteunen bij *evidence-informed* beleidsvorming en de bevordering van duurzame en inclusieve groei.

Juli 2025

- Op 10 juli riep SER Curaçao, als voorzitter van CESISALC, een buitengewone virtuele vergadering bijeen nadat zich nog geen kandidaten hadden aangemeld voor het voorzitterschap van het regionale netwerk voor de periode 2025–2027. Tijdens de vergadering verklaarde de SER van Guatemala zich bereid het voorzitterschap op zich te nemen. Later diezelfde dag bevestigde de voorzitter van de SER van Guatemala, na instemming van de vaste commissie, de kandidatuur officieel.
Door tijdig het initiatief te nemen en de leden bijeen te brengen, voorkwam SER Curaçao bestuurlijke onzekerheid binnen het netwerk. Daarmee werd een ordelijke en transparante overdracht van het voorzitterschap voorbereid en werd de continuïteit van CESISALC gewaarborgd. De bijeenkomst illustreerde de verantwoordelijkheid van het voorzitterschap om niet alleen inhoudelijke samenwerking te stimuleren, maar ook de institutionele stabiliteit van het netwerk veilig te stellen.
- Op 22 juli voerde een AICESIS-delegatie in New York bilateraal overleg met de permanente vertegenwoordiging van Brazilië bij de Verenigde Naties. Namens SER Curaçao namen Raúl Henriquez, directeur en algemeen secretaris, en Miloushka Sboui-Racamy, vice-secretaris-generaal van AICESIS voor Latijns-Amerika en het Caribisch gebied, aan het overleg deel.
Tijdens de bijeenkomst werd bevestigd dat het Braziliaanse *Conselho de Desenvolvimento Econômico Social Sustentável* (CDESS) per 1 november zou toetreden tot het bestuur van AICESIS. Deze uitbreiding versterkte de vertegenwoordiging van Latijns-Amerika binnen de mondiale governance van de vereniging en bood nieuwe mogelijkheden voor samenwerking op het gebied van duurzame ontwikkeling, sociale dialoog en sociaaleconomisch beleid.
Voor SER Curaçao betekende deze ontwikkeling een verdere versterking van de institutionele relaties met een van de belangrijkste sociaaleconomische adviesorganen in de regio. Tegelijkertijd werd de positie van Latijns-Amerika binnen de internationale besluitvorming van AICESIS verder verstevigd.

Bilateraal overleg met de permanente vertegenwoordiging van Brazilië bij de VN, juli 2025.

- Op 23 juli vertegenwoordigde SER Curaçao AICESIS tijdens het ministeriële segment van het *High-Level Political Forum on Sustainable Development* van de Economische en Sociale Raad van de Verenigde Naties (ECOSOC) in New York. Namens AICESIS hield Raúl Henriquez een rede waarin werd opgeroepen tot hernieuwde multilaterale samenwerking en een versnelde uitvoering van de duurzame ontwikkelingsdoelstellingen, met bijzondere aandacht voor gezondheid, gendergelijkheid, waardig werk, bescherming van het mariene milieu en internationale partnerschappen.

De interventie was gebaseerd op een gezamenlijk position paper waarin ervaringen van sociaaleconomische raden uit verschillende werelddelen waren samengebracht. Daarnaast voerde de delegatie overleg met de permanente vertegenwoordiger van Nepal, destijds vicevoorzitter van ECOSOC, over een meer structurele betrokkenheid van AICESIS bij toekomstige werkzaamheden van de Verenigde Naties.

Met deze bijdrage bracht SER Curaçao, vanuit zijn voorzitterschap van AICESIS, de inzichten van sociaaleconomische raden rechtstreeks in de mondiale beleidsdialoog over duurzame ontwikkeling. Daarmee werd niet alleen de internationale zichtbaarheid van AICESIS vergroot, maar kreeg ook Curaçao een herkenbare rol binnen een internationaal forum waar de grote sociaaleconomische vraagstukken van deze tijd worden besproken.

Augustus 2025

- Op 26 augustus organiseerde SER Curaçao, als voorzitter van CESISALC, een virtuele vergadering ter afronding van de voorbereidingen voor de overdracht van het voorzitterschap. De bijeenkomst had tot doel de leden formeel kennis te laten nemen van de kandidatuur van de SER van Guatemala voor het voorzitterschap voor de periode 2025–2027 en overeenstemming te bereiken over de datum, de organisatie en de modaliteiten van de verkiezing en de ceremoniële overdracht.

Daarnaast vormde de vergadering een moment van inhoudelijke evaluatie van de voorzitterschapsperiode van SER Curaçao. De leden blikten terug op de belangrijkste resultaten die gedurende de afgelopen twee jaar waren gerealiseerd. Daartoe behoorden de oprichting van het Ibero-Amerikaanse netwerk van Sociaal-Economische Raden en Vergelijkbare Instellingen (RICESIS), de organisatie van interregionale conferenties

en workshops over onder meer Brede Welvaart, kunstmatige intelligentie, de toekomst van werk, sociale bescherming in de informele economie, institutionele versterking van sociaaleconomische raden, digitalisering en *evidence-informed* beleidsontwikkeling.

De evaluatie maakte zichtbaar dat het voorzitterschap niet uitsluitend had geleid tot kennisuitwisseling, maar ook tot nieuwe samenwerkingsverbanden en een sterkere institutionele basis voor sociaal overleg in de regio. Tegelijkertijd werd vastgesteld dat verdere ondersteuning noodzakelijk blijft bij de oprichting en versterking van sociaaleconomische raden in verschillende landen. In dat verband spraken de leden zich uit voor een intensievere samenwerking op het gebied van mentoring, de ontwikkeling van normatieve instrumenten en de uitwisseling van institutionele protocollen en goede praktijken.

De bijeenkomst markeerde daarmee niet alleen de afronding van een bestuursperiode, maar bood tevens gelegenheid om de bereikte resultaten te consolideren en richting te geven aan de verdere ontwikkeling van het regionale netwerk.

September 2025

- In voorbereiding op de gezamenlijke conferentie van AICESIS en de Internationale Arbeidsorganisatie (ILO), die oorspronkelijk voor december 2025 in Madrid was voorzien¹, nam SER Curaçao als voorzitter van AICESIS het initiatief tot een regionale consultatie binnen Latijns-Amerika en het Caribisch gebied over het thema Pleidooi voor sociaal dialoog als bestuursinstrument ter bevordering van sociale rechtvaardigheid.

In samenwerking met het technisch secretariaat van de *Consejo Nacional de Trabajo y Promoción del Empleo* (CNTPE) van Peru werd een onlineconsultatie georganiseerd onder instellingen voor sociaal dialoog in de regio. De resultaten daarvan werden op 16 september besproken tijdens een virtuele regionale bijeenkomst.

Uit de consultatie kwam een brede consensus naar voren over het belang van capaciteitsontwikkeling binnen instellingen voor sociaal overleg, het ontwikkelen van monitorings- en evaluatiemechanismen en het versterken van internationale kennisuitwisseling ter ondersteuning van sociale rechtvaardigheid en inclusief sociaaleconomisch beleid.

Door dit regionale consultatieproces te initiëren en te coördineren zorgde SER Curaçao ervoor dat de gezamenlijke ervaringen en aanbevelingen uit Latijns-Amerika en het Caribisch gebied een plaats kregen binnen de internationale beleidsdialoog van AICESIS en de ILO. Daarmee werd niet alleen de regionale samenwerking verdiept, maar ook de inhoudelijke bijdrage van de regio aan mondiale discussies over sociaal overleg versterkt.

- Op 22 september vond een hybride vergadering van CESISALC plaats, waaraan zowel fysieke als virtuele vertegenwoordigers van de aangesloten instellingen deelnamen. Tijdens deze bijeenkomst werd de kandidatuur van de SER van Guatemala unaniem goedgekeurd, waarna de directeur en algemeen secretaris van SER Curaçao, namens de voorzitter, het voorzitterschap ceremonieel overdroeg aan de technisch secretaris van de SER van Guatemala.

Met deze overdracht kwam een voorzitterschapsperiode ten einde waarin SER Curaçao een belangrijke bijdrage leverde aan de verdere ontwikkeling van CESISALC. Gedurende deze periode werd de Caribische vertegenwoordiging binnen het netwerk uitgebreid, kreeg Brede Welvaart een prominente plaats op de regionale agenda en werden samenwerking, kennisdeling en institutionele versterking tussen sociaaleconomische raden verder uitgebouwd.

Hoewel het formele voorzitterschap werd beëindigd, bleef SER Curaçao zich inzetten voor de verdere ontwikkeling van regionale samenwerking op het gebied van sociale dialoog, inclusieve ontwikkeling en institutionele versterking. Daarmee werd onderstreept dat leiderschap binnen internationale netwerken niet eindigt met de overdracht van een voorzitterschap, maar voortduurt door actieve betrokkenheid en kennisdeling.

¹ De gezamenlijke conferentie is uitgesteld tot een nader te bepalen datum.

Formele overdracht van het CESISALC-voorzitterschap, september 2025.

- Op 29 september faciliteerde SER Curaçao, als voorzitter van AICESIS, een virtuele bestuursvergadering waarin de benoeming van de secretaris-generaal voor de periode 2025–2029 centraal stond. De benoemingsprocedure was eerder dat jaar zorgvuldig voorbereid. Na het openstellen van de kandidaatstelling en het verstrijken van de indieningstermijn stelde het voorzitterschap vast dat geen nieuwe kandidaturen waren ontvangen. Op basis daarvan werd de herbenoeming van de zittende secretaris-generaal, Apostolos Xyrafis, ter besluitvorming aan het bestuur voorgelegd. Na vaststelling van het quorum en de agenda besloot het bestuur unaniem het mandaat van de secretaris-generaal met vier jaar te verlengen. Daarmee werden bestuurlijke continuïteit, rechtszekerheid en stabiliteit binnen AICESIS gewaarborgd. Voor SER Curaçao vormde de zorgvuldige inrichting van deze procedure een belangrijk onderdeel van zijn verantwoordelijkheid als voorzitter om transparant, onafhankelijk en volgens de statutaire regels leiding te geven aan de vereniging.

Oktober 2025

- Op 30 oktober organiseerde SER Curaçao in Willemstad de eerste van twee statutaire bestuursvergaderingen van AICESIS, gecombineerd met de internationale workshop *AI, Social Dialogue, and the Renewal of the Social Contract*. De bijeenkomst bracht vertegenwoordigers van sociaaleconomische raden uit verschillende werelddelen bijeen, evenals deskundigen van onder meer de Internationale Arbeidsorganisatie (ILO), UNESCO, de Organisatie voor Economische Samenwerking en Ontwikkeling (OESO), het Departement Economische en Sociale Zaken van de Verenigde Naties (UN DESA), het Europees Economisch en Sociaal Comité (EESC), de Sociaal-Economische Raad van Spanje, de Marokkaanse CESE, het Braziliaanse CDESS, het JustJobs Network en de Universiteit van Panama.

Tijdens keynotes, paneldiscussies en rondetafelgesprekken werd onderzocht welke rol sociaaleconomische raden kunnen vervullen bij de ontwikkeling van verantwoord AI-beleid. Daarbij kwamen onderwerpen aan de orde als regelgeving voor kunstmatige intelligentie, bescherming van werknemersrechten, digitale inclusie, omscholing en een leven lang ontwikkelen, sociale bescherming van platformwerkers en het voorkomen van algoritmische discriminatie.

De workshop resulteerde in een reeks praktische aanbevelingen voor de verdere ontwikkeling van internationale samenwerking, institutionele innovatie en de versterking van de rol van sociaaleconomische raden bij technologische transitie. Deze aanbevelingen werden vervolgens aan de Algemene Vergadering van AICESIS aangeboden als basis voor vervolgactiviteiten.

Door deze internationale bijeenkomst in Willemstad te organiseren positioneerde SER Curaçao Curaçao als ontmoetingsplaats voor internationale kennisuitwisseling over de maatschappelijke gevolgen van kunstmatige intelligentie. Daarmee werd niet alleen de inhoudelijke agenda van AICESIS verder ontwikkeld, maar werd tevens zichtbaar dat ook kleine eilandstaten een betekenisvolle bijdrage kunnen leveren aan mondiale discussies over de toekomst van werk en sociale dialoog.

Eerste Statutaire Bestuursvergadering van AICESIS, Willemstad, 30 oktober 2025.

- Op 31 oktober trad SER Curaçao op als gastheer van de Algemene Vergadering en de afsluitende bestuursvergadering van AICESIS. De bijeenkomsten vormden het officiële sluitstuk van het Curaçaose voorzitterschap.

Tijdens de Algemene Vergadering werd teruggeblikt op de belangrijkste resultaten van de afgelopen bestuursperiode. Daarbij kwamen onder meer de verdere ontwikkeling van de Sustainable Growth Index, de intensivering van de samenwerking met de ILO en het EESC, de grotere internationale zichtbaarheid van AICESIS en de agendering van Brede Welvaart, kunstmatige intelligentie en inclusieve groei aan de orde.

Daarnaast vond de formele overdracht van het AICESIS-voorzitterschap plaats van de Latijns-Amerikaanse en Caribische regio naar de Europese regio. Daarmee werd een bestuursperiode afgesloten waarin SER Curaçao erin slaagde de internationale samenwerking binnen AICESIS te verdiepen, nieuwe strategische partnerschappen tot stand te brengen en de inhoudelijke positie van de vereniging op verschillende mondiale beleidsterreinen verder te versterken.

Door de statutaire vergaderingen te combineren met een internationale inhoudelijke conferentie liet SER Curaçao zien dat bestuurlijke besluitvorming en kennisontwikkeling elkaar kunnen versterken. Daarmee werd niet alleen de bestuurlijke continuïteit van AICESIS gewaarborgd, maar ook de inhoudelijke betekenis van de vereniging voor haar leden verder vergroot.

Openingsceremonie Algemene Vergadering van AICESIS, Willemstad, 31 oktober 2025.

Rond de statutaire bijeenkomsten organiseerde SER Curaçao tevens een aanvullend programma van informele en culturele activiteiten voor de internationale delegaties, waaronder een welkomstdiner, een kennismaking met Willemstad en Otrobanda, een eilandprogramma en een *sunset* cruise.

Deze activiteiten stonden in het teken van netwerkvorming en informele diplomatie. Zij boden de deelnemers gelegenheid bestaande relaties te verdiepen en nieuwe samenwerkingsverbanden te verkennen buiten de formele vergaderstructuur. Tegelijkertijd werd Curaçao gepresenteerd als een land dat, ondanks zijn kleinschaligheid, actief deelneemt aan internationale beleidsnetwerken en een brugfunctie vervult tussen Europa, Latijns-Amerika en het Caribisch gebied.

Internationale delegaties tijdens het programma rond de AICESIS-bijeenkomsten, oktober 2025.

December 2025

- Op 4 december nam SER Curaçao op uitnodiging virtueel deel aan de jaarlijkse nationale bijeenkomst van de technische secretariaten van de regionale raden voor arbeid en werkgelegenheidsbevordering van Peru (*Encuentro Nacional Anual de Secretarías Técnicas de los Consejos Regionales de Trabajo y Promoción del Empleo*). De bijeenkomst stond in het teken van de internationale agenda voor sociaal dialoog ter bevordering van sociale rechtvaardigheid en bracht vertegenwoordigers van regionale overlegorganen bijeen om ervaringen uit te wisselen over de institutionele versterking van sociaal overleg.

Namens SER Curaçao verzorgde de directeur en algemeen secretaris een keynote en nam hij deel aan een paneldiscussie over de voorwaarden voor effectief sociaal overleg. Daarbij werd benadrukt dat duurzame en inclusieve sociaaleconomische ontwikkeling vraagt om robuuste, onafhankelijke en professioneel ondersteunde instituties die in staat zijn overheid, werkgevers en werknemers op een evenwichtige wijze met elkaar te verbinden.

Aan de hand van de ervaringen van SER Curaçao werd toegelicht hoe een solide wettelijke grondslag, een onafhankelijk technisch secretariaat en internationale samenwerking bijdragen aan de kwaliteit van sociaaleconomische beleidsadvisering en aan het tot stand brengen van breed gedragen beleidsoplossingen. Tevens werd ingegaan op de meerwaarde van internationale netwerken voor kennisontwikkeling, capaciteitsopbouw en de uitwisseling van goede praktijken tussen instellingen voor sociaal dialoog.

Met deze bijdrage leverde SER Curaçao een inhoudelijke bijdrage aan de verdere professionalisering van regionale overlegstructuren in Latijns-Amerika en onderstreepte de Raad het belang van sterke instituties als voorwaarde voor sociale rechtvaardigheid, effectieve beleidsvorming en duurzame ontwikkeling. De uitnodiging bevestigde tevens de internationale erkenning van de expertise die SER Curaçao gedurende zijn voorzitterschappen van AICESIS en CESISALC heeft opgebouwd op het terrein van sociaal dialoog en institutionele ontwikkeling.

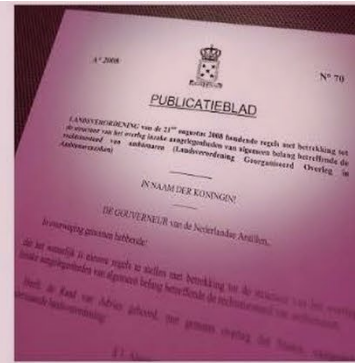
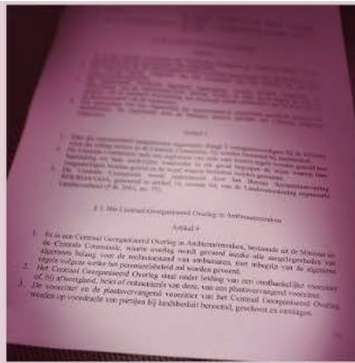
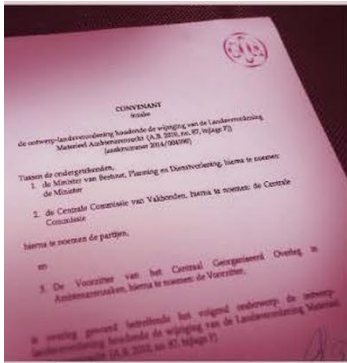
Conclusie en slotopmerkingen

Met de afronding van de voorzitterschappen van AICESIS en CESISALC kwam in 2025 een intensieve periode van internationale vertegenwoordiging tot een einde. Gedurende deze periode heeft de SER zich ingezet voor de versterking van de sociale dialoog, de ontwikkeling van internationale partnerschappen en de bevordering van kennisuitwisseling tussen sociaaleconomische raden wereldwijd. De bereikte resultaten, waaronder de intensivering van de samenwerking met de ILO en het EESC, de oprichting van RICESIS, de verdere agendering van Brede Welvaart en kunstmatige intelligentie en de succesvolle organisatie van internationale bijeenkomsten in Willemstad, vormen een duurzame basis voor verdere samenwerking.

Hoewel de formele voorzitterschappen zijn overgedragen, blijft de SER actief bijdragen aan regionale en mondiale netwerken voor sociaal overleg. De internationale samenwerking blijft daarmee geen doel op zich, maar een instrument om de kwaliteit van de sociaaleconomische advisering, de institutionele ontwikkeling van de Raad en de internationale positionering van Curaçao te versterken ten behoeve van de duurzame sociaaleconomische ontwikkeling van het land.

Samenstelling van de SER per 31 december 2025

		Naam
LEDEN		
	1	Dhr. mr. W.J. Meriaan
	2	Dhr. C.I. Rojer MBA
	3	Dhr. R.E. Sling
	4	Dhr. mr. J.H. Jacobs
	5	Dhr. Mr. J.G. Lopez-Ramirez
	6	Dhr. R.F. Martina
	7	Dhr. R.G. Ilario
	8	Dhr. P.A. Cova
	9	Vacant
		Naam
PLV-LEDEN		
	1	Mw. mr. K. de l'Isle
	2	Vacature
	3	Vacature
	4	Dhr. R.P. Ottenheim
	5	Dhr. M.F. Cova
	6	Dhr. W.E. Bonafacio
	7	Dhr. J.P. Zimmerman
	8	Dhr. K. Bremer
	9	Mw. A.A.T. Dirksz-Job

Centraal Georganiseerd Overleg in Ambtenarenzaken

DEEL II

GEORGANISEERD OVERLEG IN AMBTENARENZAKEN

collectief overleg • arbeidsvoorwaarden • uitvoering

2025

Het Centraal Georganiseerd Overleg in Ambtenarenzaken (CGOA)

Het CGOA in 2025: sociale dialoog, institutionele continuïteit en bestuurlijke opvolging

Institutionele positie en algemeen verslagbeeld

Het Centraal Georganiseerd Overleg in Ambtenarenzaken (CGOA) vormt het wettelijk verankerde centrale overlegforum voor aangelegenheden van algemeen belang die de rechtstoestand van ambtenaren en de algemene uitgangspunten van het personeelsbeleid betreffen. Ingevolge artikel 4, eerste lid, van de Landsverordening Georganiseerd Overleg in Ambtenarenzaken (P.B. 2008, no. 70; geconsolideerde tekst P.B. 2023, no. 108 (G.T.)) wordt binnen het CGOA overleg gevoerd tussen de Minister van Bestuur, Planning en Dienstverlening (BPD), namens de regering als overheidswerkgever, en de Centrale Commissie van Vakbonden (CCvV), waarin de representatieve organisaties van overheidspersoneel zijn vertegenwoordigd. Het CGOA is daarmee niet uitsluitend een overlegplatform, maar tevens een institutionele waarborg voor zorgvuldige betrokkenheid van partijen bij de voorbereiding van rechtspositioneel beleid en regelgeving.

Een effectief functionerend CGOA veronderstelt meer dan de bereidheid om met elkaar in gesprek te blijven. Ook een voorspelbaar overlegritme, tijdig beschikbare en voldoende uitgewerkte dossiers, volledige informatievoorziening, duidelijke besluitvormingsroutes en betrouwbare opvolging van gemaakte afspraken zijn noodzakelijk. Deze voorwaarden zijn niet louter organisatorisch van aard: zij bepalen mede of partijen hun wettelijke overlegpositie daadwerkelijk en tijdig kunnen uitoefenen en of besluitvorming van voldoende juridische en bestuurlijke kwaliteit kan worden voorzien.

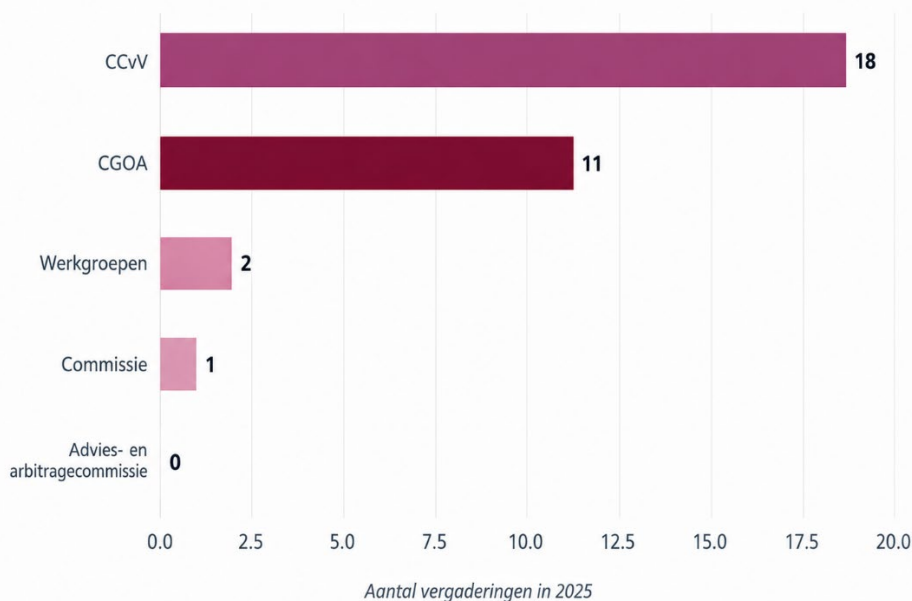
Het verslagjaar 2025 laat in dat opzicht een gemengd beeld zien. De sociale dialoog is voortgezet en verschillende arbeidsvoorwaardelijke, rechtspositionele en organisatorische onderwerpen zijn binnen het CGOA besproken of voorbereid. Tegelijkertijd vonden meerdere geplande reguliere vergaderingen geen doorgang of werden zij verschoven, liep de behandeling van verschillende dossiers vertraging op en bleef de functie van plaatsvervangend voorzitter vanaf juli 2025 gedurende de rest van het verslagjaar vacant. Daartegenover stond een concreet formeel resultaat: op 6 juni 2025 werd een convenant ondertekend inzake de wijziging van de Regeling Vakantie en Vrijstelling van Dienst Ambtenaren (P.B. 1969, no. 44). De beschikbare procesindicatoren tonen derhalve aan dat het overlegstelsel operationeel bleef, maar dat de continuïteit, de doorlooptijd en de omzetting van overleg in tijdige resultaten onder druk stonden.

Overlegproces en continuïteit

Artikel 6, derde lid, van de Landsverordening GOA neemt als uitgangspunt dat het CGOA maandelijks bijeenkomt, voor zover voldoende voor behandeling gereed zijnde agendapunten beschikbaar zijn. In 2025 is een groter aantal geplande reguliere overleggen uitgevallen of verplaatst dan uit een oogpunt van continuïteit en doelmatige dossierbehandeling wenselijk was. Hierdoor konden geagendeerde onderwerpen niet steeds binnen de beoogde termijn worden behandeld en werden opeenvolgende stappen in verschillende trajecten onderbroken of doorgeschoven.

De verslagperiode viel bovendien samen met een wisseling in de politieke leiding van het ministerie van BPD, na de verkiezing op 21 maart en het aantreden van het nieuwe kabinet op 9 juni 2025. Een dergelijke bestuurlijke overgang vereist begrijpelijkerwijs een zorgvuldige overdracht, herprioritering en herbevestiging van mandaten. In de praktijk bracht deze overgang evenwel ook aanvullende afstemming met zich en had zij invloed op de beschikbaarheid van bestuurlijke besluitvorming voor enkele lopende CGOA-dossiers. Deze vaststelling is contextueel en institutioneel van aard en strekt niet tot een kwalificatie van de inzet van individuele ambtsdragers of functionarissen.

Het georganiseerd overleg bleef actief, met 18 CCvV- en 11 CGOA-bijeenkomsten

De ervaringen in 2025 onderstrepen dat de continuïteit van een wettelijk georganiseerd overleg zo min mogelijk afhankelijk behoort te zijn van incidentele beschikbaarheid, personele wisselingen of politieke transities. Uitstel van een vergadering heeft bovendien vaak een cumulatief effect: documenten moeten opnieuw worden geactualiseerd, afhankelijkheden tussen dossiers blijven onbeslecht, besluitvormingsmomenten verschuiven en partijen moeten extra capaciteit inzetten voor herplanning en rappel. Een stabiele overlegcyclus is daarom niet alleen van belang voor de kwaliteit van de sociale dialoog, maar ook voor een doelmatig gebruik van de beschikbare bestuurlijke en secretariële capaciteit.

Kimberley Lew-Jen-Tai, die op 9 juni 2025 aantrad als minister van Bestuur, Planning en Dienstverlening (BPD), en Shalten Hato, die tot die datum met de portefeuille BPD was belast.

Facilitering van het overleg en opvolging van toezeggingen

Het Bureau Secretariaatvoering SER/ROA/GOA heeft binnen zijn in artikel 5, vijfde lid, van de Landsverordening GOA verankerde ondersteunende taak in 2025 aanzienlijke inspanningen verricht om zowel de doelmatigheid als de doeltreffendheid van de facilitering van het overleg te verbeteren. Daarbij is ingezet op aangescherpte planning en agendacoördinatie, tijdige voorbereiding en verspreiding van stukken, afstemming met de betrokken partijen, voortgangsbewaking van dossiers en schriftelijke opvolging van actiepunten en toezeggingen. Het doel hiervan was de doorlooptijd te verkorten, verantwoordelijkheden inzichtelijker te maken en de kans op tijdige formele afronding van trajecten te vergroten.

Ondanks deze inspanningen moet worden vastgesteld dat door of namens de regering in het overleg gedane toezeggingen in een te groot aantal gevallen niet binnen de afgesproken of redelijkerwijs te verwachten termijn gestand werden gedaan. Het betrof onder meer de aanlevering of completering van voor de behandeling benodigde stukken en informatie, het geven van inhoudelijke terugkoppeling en het initiëren of afronden van noodzakelijke bestuurlijke vervolgacties. Daarbij wordt onderkend dat interdepartementale afstemming, juridische toetsing, financiële beoordeling en politieke besluitvorming tijd kunnen vergen. Juist in die gevallen is evenwel tijdige communicatie over de oorzaak van een vertraging en over een realistische nieuwe termijn noodzakelijk.

Deze constatering is procesgericht. Niet iedere in een overlegcontext gedane toezegging heeft zonder meer het karakter van een rechtens afdwingbare verbintenis. Binnen een wettelijk verankerd overlegstelsel hebben dergelijke toezeggingen echter wel een zwaarwegende bestuurlijke en procedurele betekenis. Tijdige en kenbare opvolging is essentieel voor de zorgvuldigheid, voorspelbaarheid en geloofwaardigheid van het overleg. Waar de opvolging betrekking heeft op door vertegenwoordigers van de organisaties gevraagde informatie, is tevens van belang dat artikel 8 van de Landsverordening GOA de Minister opdraagt ervoor zorg te dragen dat de desbetreffende overheidsdiensten die informatie verstrekken.

Om de opvolging structureel te versterken, ligt het in de rede om alle in het overleg gedane toezeggingen en genomen actiepunten vast te leggen in een centraal voortgangsregister. Per actiepunt behoren ten minste het beoogde product, de verantwoordelijke actor, de afgesproken termijn, relevante afhankelijkheden en de actuele status te worden vermeld. Indien tijdige uitvoering niet haalbaar blijkt, dient dit vóór het verstrijken van de termijn gemotiveerd te worden gemeld, met vermelding van een haalbare nieuwe datum. Een periodieke bespreking van dit register binnen het CGOA kan voorkomen dat dossiers onnodig open blijven staan en maakt de gezamenlijke verantwoordelijkheid voor voortgang beter toetsbaar.

Convenanten, formele resultaten en uitvoering

Een belangrijk formeel resultaat in 2025 was de ondertekening op 6 juni 2025 van het convenant inzake de wijziging van de Regeling Vakantie en Vrijstelling van Dienst Ambtenaren (P.B. 1969, no. 44), nadat partijen hierover tijdens de CGOA-vergadering van 5 juni 2025 overeenstemming hadden bereikt. Dit resultaat laat zien dat het CGOA, wanneer een dossier voldoende beslissingsrijp is en de noodzakelijke bestuurlijke opvolging beschikbaar is, in staat is overleg binnen korte tijd in een formele afspraak om te zetten.

Juridisch is daarbij van belang dat artikel 10, tweede lid, van de Landsverordening GOA bepaalt dat een voorstel tot invoering of wijziging van een regeling met rechten en verplichtingen van individuele ambtenaren slechts ten uitvoer wordt gebracht indien partijen daarover overeenstemming hebben bereikt; het resultaat wordt in dat geval neergelegd in een door partijen en de voorzitter ondertekend convenant. Artikel 10, derde lid, biedt daarnaast ruimte om ook andere overlegresultaten in een convenant vast te leggen. De ondertekening van een convenant vormt evenwel niet in alle gevallen het eindpunt van de uitvoering. Indien voor de materiële verwezenlijking van de gemaakte afspraak wijziging van regelgeving, budgettaire autorisatie of een uitvoeringsbesluit nodig is, verkrijgt de beoogde rechtspositionele verandering pas volledig effect nadat ook die vervolgstappen rechtsgeldig en operationeel zijn afgerond.

Naast het in juni 2025 ondertekende convenant bevonden zich aan het einde van het verslagjaar nog andere trajecten in voorbereiding of verdere besluitvorming.

In memoriam: de heer Antonio (Tony) Hernandez

Het verslagjaar werd in het bijzonder getekend door het overlijden in juli 2025 van de heer Antonio (Tony) Hernandez, plaatsvervangend voorzitter van het CGOA. Met zijn overlijden verloor het overlegorgaan een ervaren en betrokken plaatsvervangend voorzitter, een gewaardeerde collega en een bestuurder die zich gedurende vele jaren heeft ingezet voor een zorgvuldige en constructieve sociale dialoog binnen de publieke sector.

De heer Hernandez onderscheidde zich door zijn bestuurlijke ervaring, zijn deskundigheid en zijn vermogen om uiteenlopende standpunten met aandacht voor ieders positie te benaderen. In zijn rol droeg hij bij aan de onafhankelijke leiding, de continuïteit en de verbindende functie van het overleg. Zijn evenwichtige opstelling en persoonlijke betrokkenheid hebben een blijvende betekenis gehad voor de ontwikkeling van de arbeidsverhoudingen tussen de overheid en de georganiseerde vertegenwoordiging van het overheidspersoneel. Zijn bijdrage aan het georganiseerd overleg zal met respect en dankbaarheid worden herinnerd.

Vacature van de plaatsvervangend voorzitter

Na het overlijden van de heer Hernandez bleef de functie van plaatsvervangend voorzitter gedurende de resterende maanden van 2025 vacant. Artikel 4, tweede lid, van de Landsverordening GOA bepaalt dat het CGOA onder leiding staat van een onafhankelijke voorzitter of, bij afwezigheid, belet of ontstentenis van deze, van een plaatsvervangend voorzitter. Op grond van artikel 4, derde lid, worden de voorzitter en de plaatsvervangend voorzitter op voordracht van partijen bij landsbesluit benoemd, geschorst en ontslagen.

Doordat gedurende de resterende verslagperiode geen plaatsvervangend voorzitter beschikbaar was, kon in enkele gevallen bij afwezigheid, belet of ontstentenis van de voorzitter geen rechtsgeldige vervanging plaatsvinden en vonden geplande vergaderingen geen doorgang. De vacature maakte daarmee een institutionele kwetsbaarheid zichtbaar die rechtstreeks raakt aan de continuïteit van het overleg. Omdat de voordracht bij de partijen berust en de benoeming bij landsbesluit geschiedt, vraagt een dergelijke vacature om tijdige, gecoördineerde en voortvarende opvolging door alle betrokken actoren.

Voor toekomstige vacatures verdient het aanbeveling om onmiddellijk na het ontstaan daarvan een tijdgebonden voordrachts- en benoemingstraject te starten. Totdat de benoeming is afgerond, dient de vergaderplanning - binnen de grenzen van het wettelijke kader - zodanig te worden ingericht dat de beschikbaarheid van de voorzitter en de behandeling van besluitrijpe dossiers zo goed mogelijk op elkaar aansluiten. De tijdige invulling van de functie is geen louter personele aangelegenheid, maar een wezenlijke voorwaarde voor de bestuurlijke continuïteit en de rechtsgeldige leiding van het CGOA.

Eindbeeld, prioriteiten en toekomstperspectief voor de volgende verslagperiode

Het verslagjaar 2025 bevestigt zowel de veerkracht als de kwetsbaarheid van het georganiseerd overleg. De bereidheid van partijen om de sociale dialoog voort te zetten bleef aanwezig, het secretariaat heeft de ondersteuning verder geprofessionaliseerd en het overleg heeft geleid tot een concreet convenant inzake de wijziging van de Regeling Vakantie en Vrijstelling van Dienst Ambtenaren. Daar staat tegenover dat meerdere vergaderingen uitvielen of werden verschoven, verschillende dossiers vertraging opliepen, toezeggingen van regeringszijde niet steeds binnen de beoogde termijn werden nagekomen en de vacature van de plaatsvervangend voorzitter de institutionele continuïteit verder onder druk zette. De centrale opgave voor de komende verslagperiode is daarom niet zozeer het vergroten van het aantal overlegmomenten, maar het versterken van de voorspelbaarheid, besluitrijpheid, opvolgbaarheid en uitvoeringskracht van het gehele overlegproces. Tegen deze achtergrond ligt het voor de hand gezamenlijk prioriteit te geven aan een realistische jaar- en voorbereidingskalender die aansluit bij artikel 6 van de Landsverordening GOA, duidelijke minimumeisen en aanlevertermijnen voor besluitrijpe dossiers, een centraal register voor toezeggingen, actiepunten en termijnen, periodieke rapportage over de juridische en feitelijke uitvoering van convenanten, tijdige invulling van de functie

van plaatsvervangend voorzitter en een expliciete procedure voor het gemotiveerd herplannen en formeel afsluiten van dossiers. Deze maatregelen beogen de gezamenlijke verantwoordelijkheid van partijen verder te concretiseren, de bestuurlijke voorspelbaarheid te vergroten en de institutionele transactiekosten van uitstel en herplanning te beperken. |

De verdere ontwikkeling van het CGOA vraagt echter ook om een bredere toekomstgerichte benadering. De overheid wordt geconfronteerd met ontwikkelingen als digitalisering, arbeidsmarktkrapte, veranderende verwachtingen ten aanzien van goed werkgeverschap en een toenemende complexiteit van rechtspositionele vraagstukken. Deze ontwikkelingen vragen om een overlegstelsel dat niet uitsluitend reageert op actuele dossiers, maar ook ruimte biedt voor een meer strategische dialoog over de toekomstige inrichting van het ambtenarenbeleid en de publieke arbeidsverhoudingen. Een tijdige bespreking van beleidsvoornemens, wetgevingsinitiatieven en langetermijnontwikkelingen kan bijdragen aan beter voorbereide besluitvorming en een meer voorspelbaar overlegproces. |

Daarbij kunnen verdere professionalisering van de ondersteunende processen, een transparante monitoring van de uitvoering van convenanten en toezeggingen en een verdere digitalisering van dossier- en voortgangsbeheer het overleg doelmatiger en inzichtelijker maken. Hiermee wordt niet alleen de kwaliteit van de besluitvorming versterkt, maar ook het wederzijds vertrouwen tussen de overlegpartijen ondersteund. |

Onder deze voorwaarden kan het CGOA zich verder ontwikkelen tot een robuust, professioneel en toekomstbestendig overlegorgaan dat zijn wettelijke taak met gezag en continuïteit vervult. Daarmee draagt het niet alleen bij aan evenwichtige arbeidsverhoudingen en een betrouwbare overheid als werkgever, maar tevens aan de kwaliteit van het openbaar bestuur en de verdere modernisering van de publieke sector van Curaçao. |

Centrale Commissie van Vakbonden (CCvV)

De CCvV is een samengestelde entiteit van vertegenwoordigers van vijf representatieve organisaties. Elke organisatie heeft drie vaste vertegenwoordigers, alsook hun respectievelijke plaatsvervangers. De betrokken organisaties zijn:

- De Algemene Bond van Overheid en overig personeel (ABVO);
- De Nationaal Algemene Politie Bond (NAPB);
- De Sindikato Trahadornan di Aduana i Fiskalía (STrAF);
- De Sindikato Ambtenarnan di Polis i Kadena Hudisial (SAP); en
- De Sindikato di Trahado den Edukashon na Kòrsou (SITEK).

De CCvV komt in principe maandelijks bijeen op de eerste donderdag. Het voorzitterschap wordt jaarlijks gerouleerd en toegekend aan een van de representatieve organisaties. In het eerste kwartaal van jaar 2024 was het voorzitterschap toevertrouwd aan de ABVO en het vicevoorzitterschap aan de NAPB. In het tweede kwartaal ging het voorzitterschap over naar SAP, met het vicevoorzitterschap bekleed door SITEK.

Werkwijze van het CGOA

Voorstellen voor regelgeving, beleidsnota's of andere vormen van vastgelegde voornemens worden door de Minister van BPD gepresenteerd aan het CGOA, middels bemiddeling van de voorzitter. Eveneens kan de CCvV voorstellen inbrengen bij de Minister via de voorzitter.

Belangrijke besluiten omtrent voorstellen die de rechtstoestand van ambtenaren raken, worden niet genomen zonder voorafgaand overleg tussen de partijen. Afspraken en consensus worden vastgelegd in een door alle partijen en de voorzitter ondertekend convenant. In 2025 hebben partijen het convenant inzake de wijziging van de Regeling Vakantie en Vrijstelling van Dienst Ambtenaren (P.B. 1969, no. 44) getekend.

Sectoraal Georganiseerd Overleg in Ambtenarenzaken (SGOA)

Artikel 20, eerste lid, van de Landsverordening CGOA biedt een wettelijk kader voor het instellen van een Sectoraal Georganiseerd Overleg (SGOA). Het SGOA heeft tot doel overleg te plegen tussen de CCvV en de sector

-verantwoordelijke minister. In 2025 vonden er echter geen gesprekken plaats conform het Landsbesluit van 15 november 2019 (P.B. 2019, no. 81).

Advies- en Arbitragecommissie

Deze commissie heeft als taak te adviseren of een bindend oordeel te geven bij geschillen tussen de partijen. In 2025 was er geen beroep gedaan op deze commissie, aangezien er geen geschillen zijn ontstaan.

Vergaderfrequentie

Zoals eerder vermeld, vinden de vergaderingen van het CGOA en de CCvV over het algemeen eenmaal per maand plaats. In het verslagjaar 2025 kwam het platform in totaal elf keer bijeen. Hieronder volgt een gedetailleerd overzicht van het aantal vergaderingen van het CGOA en de CCvV gedurende 2025.

Platform/orgaan	Aantal vergaderingen
GOA	11
CCvV	18
Advies- en arbitragecommissie	geen
Commissie	1
Werkgroepen	2

Samenstelling van het CGOA per 31 december 2025

Functie	Naam
Voorzitter CGOA	Dhr. drs. Richard A.B. Begina
Plv. Voorzitter CGOA	Dhr. Antonio N.D. Hernandez t/m juli 2025
Minister van Bestuur, Planning en Dienst-verlening	Januari 2025 t/m 8 juni 2025 mr. Shalten Hato 9 juni 2025 t/m december 2025 mw. Kimberly Lew-Jen-Tai, MBA
Secretaris CGOA	Dhr. drs. Raúl J. Henriquez
Voorzitter CCvV	Dhr. Juan M. Lourens
Plv. Voorzitter CCvV	Dhr. Wendy E. Calmes
Vakbondsorganisatie ABVO:	
Lid	Dhr. George A.F. Hernandez (<i>voorzitter ABVO</i>)
Lid	Dhr. Wendy E. Calmes
Lid	Dhr. Raymond L. Margaritha
Plv. lid	Dhr. Jourandy Leito
Plv. lid	Dhr. Gregory F.G. Wilson
Plv. lid	Mw. Judescah F. Martina
Vakbondsorganisatie N.A.P.B.:	
Lid	Mw.Thaise Isidora-Lo-A-Njoe (<i>voorzitter NAPB</i>)
Lid	Dhr. Rudy Isidora
Lid	Mw. Rosiël Windster
Plv. Lid	Dhr. Rafaël Contreras
Plv. Lid	Dhr. Howard Luckert

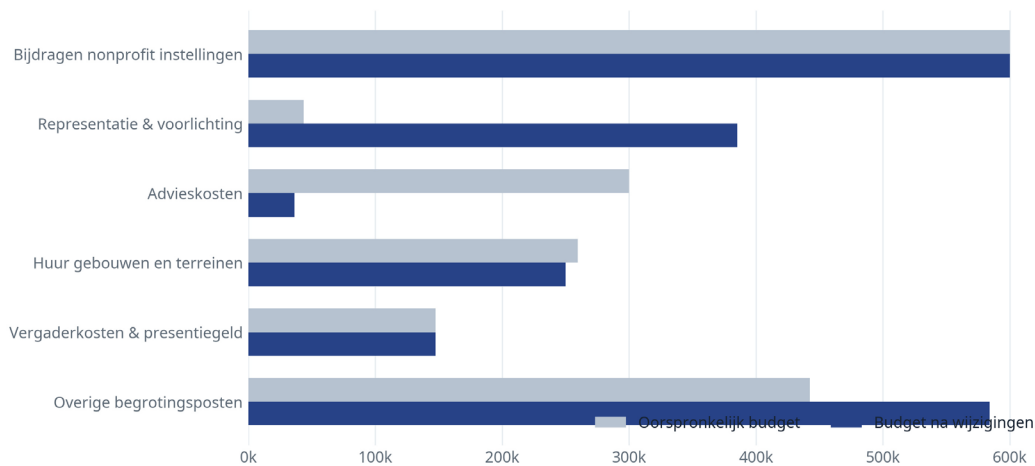
Functie	Naam
Plv. Lid	Dhr. Maikel Stokkel
Vakbondsorganisatie STRAF:	
Lid	Dhr. Juan M. Lourens (<i>voorzitter STRAF</i>)
Lid	Dhr. Willem H. van Lamoen
Lid	Dhr. Gerald Mathilda
Plv. Lid	Dhr. Michael F. Winklaar
Plv. Lid	Dhr. Albertico Overman
Plv. Lid	Mw. Denise Harms
Vakbondsorganisatie SAP:	
Lid	Dhr. Amadeo V. E. Vilchez (<i>voorzitter SAP</i>)
Lid	Dhr. Brian M. de Windt
Lid	Dhr. Clifford E. Winklaar
Plv. Lid	Dhr. Shurendy Boelijn
Plv. Lid	Mw. Jeanouir Andrea
Plv. Lid	Mw. Ayari S.M. Fecunda
Vakbondsorganisatie SITEK:	
Lid	Dhr. Frensel Josefina
Lid	Dhr. Gilberto Morishaw
Lid	Dhr. Leonard Martina
Plv. Lid	Dhr. Darius Plantijn (<i>voorzitter SITEK</i>)
Plv. Lid	Mw. Mariëla Manuel

Functie	Naam
Plv. Lid	Mw.Ilgemarlaine Luijando

Financieel beeld 2025

Oorspronkelijk budget XCG 1.793.000 Goedgekeurd door de Staten	Begroting na wijzigingen XCG 2.003.200 + XCG 210.200	Afgeleide besteding XCG 1.737.200 86,7% van gewijzigd budget	Eindsaldo XCG 266.000 13,3% van gewijzigd budget
--	--	--	--

Begrotingswijzigingen verschoven middelen vooral naar representatie en voorlichting

Bedragen in XCG; 'overige posten' is de som van de niet afzonderlijk getoonde begrotingsregels. Bron: Jaarverslag 2025.

Toelichting: afgeleide besteding is berekend als budget na wijziging minus saldo per 31 december 2025. Het bronverslag vermeldt dat een deel van het saldo reeds in 2025 verplicht was; de indicator is daarom geen gecontroleerde kasuitgavenstaat.

Financiën Bureau Secretariaatvoering SER/ROA/GOA

Budgettaire aspecten (in tabelvorm en uitgewerkt)

Met betrekking tot de begroting van de SER, die beheerd wordt door het bureau secretariaatvoering SER/ROA/GOA, kan worden gesteld dat in het jaar 2025 diverse overhevelingen (af- en overschrijvingen) moesten plaatsvinden in verband met onder meer:

- het organiseren van een internationale Algemene Vergadering van AICESIS op Curaçao
- het organiseren van een Conferentie getiteld "Work Re-imagined"
- Deelname aan Aisesis en Cesisalc-activiteiten
- Inhuur van schoonmaakpersoneel en
- Onderhoud van het gebouw

Onderstaande tabel bevat een gedetailleerd overzicht van het oorspronkelijke budget zoals goedgekeurd door de Staten voor de activiteiten van de SER voor het dienstjaar 2025 (eerste kolom), gevolgd door de begrotingswijzigingen die werden doorgevoerd (tweede kolom), met in het laatste kolom het restantbudget waarmee het dienstjaar 2025 is afgesloten.

Bedragen zijn in XCG. ²	Oorspronkelijk budget	Begrotingswijziging	Saldo per 31 december 2025 ³
Inhuur van Personeel	8.800		838
Kosten vertaling & vertolking	10.000	-10000	0
Stagiaires, vrijwilligers & vakantiejobs	16.600		1.087
Werving personeel	25.300		2.962
Uitzending & detachering	11.000	-11.000	0
Opleiding & Training	93.000		11.118
Kleding & uitrusting	2.400		704
Vervoer	7.400		502
Vergaderkosten & Presentiegeld	147.500		25.561
Representatie & voorlichting	43.500	341.700	87.959

² Bedragen zijn afgerond op hele guldens

³ Een deel van dit saldo is in 2025 verplicht.

Bedragen zijn in XCG. ²	Oorspronkelijk budget	Begrotingswijziging	Saldo per 31 december 2025 ³
Vervoer, Reis- en Verblijfkosten	50.000	86.500	4.907
Huur Gebouwen en Terreinen	259.500	-9.600	99
Onderhoud Gebouwen & Terreinen	12.500	-950	2
Verzekeringen en Belastingen Huisvesting	4.800	500	308
Verbruik nutsvoorzieningen	50.400	0	400
Onderhoud duurzame roerende goederen	15.800	-350	476
Overig huisvesting	11.000	4.000	2.868
Aanschaf Duurzaam Roerende Goederen	0	5.000	3.565
Huur & lease kantooruitrusting	16.000	0	736
Onderhoud kantooruitrusting	24.900	4.000	515
Kleine inventarisgoederen	19.000	10.000	1.644
Telefoon- & faxkosten	21.700	2.500	980
Porto & vrachtkosten	200	0	15
Abonnementen & lectuur	7.400	-4.000	144
Contributies & lidmaatschappen	5.000	3.400	8
Publieke voorlichting	10.300	37.500	4.253
Advieskosten	300.000	-263.500	343
Huur & Lease Vervoermiddelen	0	4.000	2.830
Onderhoud voertuigen	4.400	0	191
Verbruik Benzine & olie	6.000	0	1.760
Verz. Bel. Openbaar vervoer	3.600	0	870
Aankoop Mach. Install. & Apparatuur	0	5.000	3.330
Onderhoud Mach. Install & Apparatuur	0	5.000	5.000
Overig uitbesteed werk	5.000	500	25
Bijdr. & subsidie non-profit Instellingen	600.000	0	100.000

Bijlagen

Bijlage 1. Adviesverzoeken en advisering 2023 en 2024

Onderwerp	Datum ontvangst adviesverzoek, zaaknr. en ref.nr.	Datum advies en ref.nr.
Brief-advies inzake Initiatief-ontwerplands-verordening tot wijziging van de Landsverordening minimumlonen	19-12-2022 22-23/00268-0 150/2022-SER	20-01-2023 006/2023-SER
Advies inzake landsverordening tot wijziging landsverordening Omzetbelasting 1999, de Algemene Landsverordening Landsbelastingen en de Landsverordening tarief van invoerrechten	28-10-2022 2021/019628 131/2022-SER	02-03-2023 018/2023-SER
Advies inzake ontwerp-landsverordening op de Kansspelen	15-12-2022 2022/041544 147/2022-SER	17-03-2023 024/2023- SER
Advies inzake ontwerp Landsverordening herziening belastingverordeningen 2022	8-12-2022 2021/032284 144-2022-SER	22-03-2023 025/2023-SER
Advies inzake ontwerp landsverordening basisbetaalrekening	03-02-2023 2023/009023 Ref. nr. 011/2023-SER	23-05-2023 053/2023-SER
Brief-advies inzake uitkomsten Second Roundtable 'Developing a framework for a more inclusive labor market in Curaçao'		29-05-2023 057/2023-SER
Advies inzake landsbesluit depositogarantiestelsel	22-05-2023 077/2023-SER 052/2023-SER	18-07-2023 077/2023-SER
Brief advies inzake initiatiefontwerplandsverordening tot aanpassing van het Wetboek van Burgerlijke Rechtsvordering ter zake rechterlijke bevelen in zaken van beperkt geldelijk belang (small claims court)	29-01-2021 20-21/00076-0 018/2021-SER	26-10-2023 113/2023-SER
Advies tot wijzigen van de Hinder-verordening Curaçao 1994, de Landsverordening Inspectie voor de Volksgezondheid, en de Eilandsverordening leges, precario rechten en retributies Curaçao 1992, teneinde luchtkwaliteitseisen op te nemen voor het Land Curaçao (Landsverordening luchtkwaliteitseisen)	06-07-2023 2022/18285 072/2023-SER	11-12-2023 121/2023-SER
Advies inzake het concept van de Ministeriële regeling, met algemene werking, ter uitvoering van artikel 13, eerste lid, van de Landsverordening minimumlonen	15-12-202 2023/043721 123/2023-SER 3	22-12-2023 127/2023-SER
Advies inzake concept-landsbesluit ham tot wijziging van de Landsverordening belastingfaciliteiten investeringen (Landsbesluit belastingfaciliteiten kansspelen op afstand)	28-12-2023 2023/005971 128/2023-SER	13-03-2024 015/2024-SER

Onderwerp	Datum ontvangst adviesverzoek, zaaknr. en ref.nr.	Datum advies en ref.nr.
Advies inzake conceptlandsbesluit ham ter uitvoering van artikel 45, 15 ^{de} & 16 ^{de} lid (Landsbesluit UBO-registratie)	23-02-2024 2023/044896 010/2024-SER	20-03-2024 019/2024-SER
Advies inzake de ontwerplandsverordening tot wijziging van de Landsverordening op de Winstbelasting 1940 en de Landsverordening economische zones 2000	30-10-2023 2022/042481 114/2023-SER	25-03-2024 020/2024-SER
Advies inzake de initiatiefontwerplandsverordening tot wijziging van de Landsverordening Burgerlijk Wetboek 7A (PB. 2012, no.24, de Lvo van de 24ste april 1969 houdende regelingen van de afspraken van de ambtenaren in dienst van de Nederlandse Antillen en van vakantie en vrijstelling van dienstambtenaren (PB., 1969, no. 44) en de Landsverordening Ziekteverzekering (PB. 1966, no. 15) (Zittingsjaar 2022-2023-212) (nr. 22-23/01 163-0, ref. nr. 091/2023-SER)	24-08-2023 22-23/01163-0 091/2023-SER	15-04-2024 023/2024-SER
Advies inzake tijdelijke regeling sanering belastinginkomsten en wijziging van de Landsverordening omzetbelasting 1999	28-12-2023 2023/012899 129/2023-SER	19-06-2024 048/2024-SER
Advies inzake Initiatief-ontwerplandsverordening houdende wijziging van de Eilandsverordening eigendomsverkrijging volkswoningen Curaçao (AB 1962, no. 13)	23-10-2023 23-24/00170-0 110/2023-SER	03-07-2024 051/2024-SER
Advies inzake concept-landsbesluit ham tot wijziging van de Landsverordening belastingfaciliteiten investeringen (Landsbesluit belastingfaciliteiten kansspelen op afstand)	28-12-2023 2023/005971 128/2023-SER	13-03-2024 015/2024
Advies betreffende de initiatiefontwerplands-verordening houdende wijziging van de Eilandsverordening verlening bijstand Curaçao 2008	18-01-2022 21-22/00352-0 004/2022-SER	27-08-2024 065/2024-SER
Advies inzake concept-Landsverordening marktordening gezondheidszorg	23-02-2024 2024/4445 009/2024-SER	19-09-2024 072/2024-SER
Advies inzake de conceptlandsbesluit, houdende algemene maatregelen, tot wijziging van het Landsbesluit verstrekkingen basisverzekering ziektekosten 2014	20-09-2024 2024/020614 073/2024-SER	06-11-2024 082/2024-SER
Advies inzake het verhogen van het wettelijk minimumuurloon per 1 januari 2025	10-12-2024 2024/047434 2024/048443 091/2024-SER	18-12-2024 098/2024-SER
Advies inzake initiatiefontwerplandsverordening: "Landsverordening tot wijziging van de Landsverordening beperking tabaksgebruik (Zittingsjaar 2023-2024-226)	07-06-2024 23-24/00972-0 043/2024-SER	23-12-2024 099/2024-SER

Bijlage 2. Personeelsbezetting bureau secretariaatvoering SER/ROA/GOA per 31 december 2025

Dhr. drs. Raúl Henriquez	Directeur/Algemeen Secretaris
Mw. mr. Sharlyn Curial-Villarreal	Sr. Adviseur Adviesorganen (jurist)
Mw. mr. Miloushka Sboui-Racamy	Sr. Adviseur Adviesorganen (jurist)
Mw. mr. drs. Irainety Copra	Sr. Adviseur Adviesorganen (fiscalist)
Mw. drs. Dainadira Eustatius-Martis	Adviseur Adviesorganen (algemeen econoom)
Mw. Drs. Gianique Curiel	Adviseur Adviesorganen (algemeen econoom)
Dhr. Ameer Hek	Sr. Adviseur Adviesorganen (algemeen econoom)
Mw. mr. Desiree Lai-Promes	Sr. Adviseur Adviesorganen (jurist)
Mw. Sandra Raphaëla	Hoofd Logistieke Ondersteuning
Mw. Lidia Rocha Teixeira	Documentalist
Mw. Rozette Daal-Macnack	Administratief medewerker
Mw. Verónica Sitoris	Medewerker Algemene Ondersteuning
Mw. Sharlymar Coffie	Administratief medewerker
Mw. Ruthsella Doran	Medewerker Logistieke Ondersteuning
Mw. Charely Puriël	Medewerker Logistieke Ondersteuning
Dhr. Irving de Lima	Bode/ Chauffeur

Bureau Secretariaatvoering SER · ROA · GOA

Curaçao

www.ser.cw

www.cgoacuracao.cw

JAARVERSLAG 2025